UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra výtvarné výchovy

Diplomová práce

Bc. Michaela Matoušková

Učitelství výtvarné výchovy pro 2. stupeň základních škol, střední školy a ZUŠ

Všednost

Olomouc 2022 vedoucí práce: doc. Ondřej Michálek

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Všednost“ vypracovala samostatně a s použitím uvedené literatury a pramenů.

V Olomouci, dne Bc. Michaela Matoušková

Poděkování

Velké poděkování patří doc. Ondřeji Michálkovi za pomoc, cenné rady, trpělivost a spolupráci při vypracování diplomové práce. Taktéž děkuji všem účastníkům výtvarné výzvy, jejichž myšlenky byla radost číst a sledovat.

Mami, tati, děkuji za všechno.

Obsah

ÚVOD 7

1 TEORETICKÁ ČÁST 8

1.1 Zátiší 8

1.2 Všednost v uměleckém světě 8

1.2.1 Marie Blabolilová 8

1.2.2 Vendula Chalánková 11

1.2.3 Michal Pěchouček 12

1.2.4 Josef Sudek 14

1.3 Barvy ve světě linorytu 18

1.3.1 Michal Cihlář 18

1.3.2 Pavel Piekar 25

1.3.3 Vojtěch Kovářík 26

1.3.4 Dave Lefner 28

2 PRAKTICKÁ ČÁST 31

2.1 Námět a hlavní inspirace 31

2.2 Vlastní tvorba 33

2.2.1 Příprava podkladů 33

2.2.2 Příprava matrice 34

2.2.3 Tisk v grafickém lisu 35

2.3 Finální soubor grafických listů 37

2.3.1 Hodiny 37

2.3.2 Hrnečky 39

2.3.3 Konvička 40

3 DIDAKTICKÁ ČÁST 42

3.1 Všednost s dětmi 42

3.1.1 Komiks – Co dělají věci, když se nikdo nedívá? 42

3.1.2 Linoryt – Můj oblíbený předmět **44**

3.2 Všednost očima druhých **47**

ZÁVĚR **50**

POUŽITÉ ZDROJE **51**

4.1 Seznam literatury **51**

4.2 Seznam internetových zdrojů **51**

4.3 Seznam audiovizuálních zdrojů **54**

SEZNAM A ZDROJE OBRAZOVÉ DOKUMENTACE **55**

ANOTACE **60**

PŘÍLOHY ..... **I**

Jiří Wolker: Věci (Host do domu, 1921) [1]

Miluji věci, mlčenlivé soudruhy,
protože všichni nakládají s nimi,
jako by nežily,
a ony zatím žijí a dívají se na nás
jak věrní psi pohledy soustředěnými
a trpí,
že žádný člověk k nim nepromluví.
Ostýchají se první dát do řeči,
mlčí, čekají, mlčí,
a přeci
tolik by chtěly trochu si porozprávět!

Proto miluji věci
a také miluji celý svět.

---

[1] WOLKER J.: *Jiří Wolker,* Prostějov 2019, str. 38

ÚVOD

Od narození jsme obklopováni věcmi. Každý den je používáme, hrajeme si s nimi, nosíme je sem a tam, vnímáme je, víme o nich, nebo je třeba i úplně míjíme. Jejich přítomnost je pro nás samozřejmou a běžnou součástí, jsou svědky či účastníky našich rituálů, zvyků. Slouží nám a můžeme se na ně spolehnout. Důvěrně je známe. Jsou nám blízké, některé víc, některé míň. Tvoří náš bezpečný, často až intimní prostor. A stávají se všedností pro každého z nás.

V diplomové práci se zabývám každodenními zátišími nezbytností, obyčejností i zbytečností, které tvoří můj domov a určitým způsobem i mne samotnou. Cílem diplomové práce je povýšit všední věci na umělecké dílo a vzdát jim hold vytvořením souboru grafických listů technikou vícebarevného linorytu. Cílem teoretické části je představit české umělce pracující s tématem všednosti v různorodých technikách a současné umělce grafiky využívající ve své tvorbě techniku vícebarevného linorytu. Dále se zabývám výstavou tvorby Michala Cihláře s názvem Zátiší s hozenou rukavicí, kterou pro návštěvníky přichystala Západočeská galerie v Plzni.

Cílem praktické části je popsat hlavní inspirační zdroje a celý tvůrčí proces od počátečních návrhů až po finální tisky. Podrobně popisuji námět, inspiraci, postup přípravy návrhů, tvorby matric a proces samotného tisku. Výsledkem je soubor tří grafických listů vytvořených technikou vícebarevného linorytu.

Třetí, a zároveň poslední část je zaměřena na tvorbu výtvarných činností a zprostředkování téma všednosti a techniky linorytu dětem ve výtvarném kroužku. Vztah k předmětům je u každého odlišný. Každý se obklopuje předměty, které mají svůj životní příběh a ke kterým má svůj specifický vztah. Všednost je velmi subjektivní záležitostí, proto jsem oslovila přátele i neznámé lidi, aby se sami zamysleli nad věcmi, které je obklopují, uvědomili se, jaký vztah k nim mohou mít, a výtvarně je ztvárnili.

Text slouží jako doprovod k praktické práci.

1 TEORETICKÁ ČÁST

V teoretické části představuji výběr umělců, kteří se tématem všedních zátiší byť jen v jediném díle či souboru děl, zabývali. Uvádím také současné umělce grafiky, kteří svou tvorbu zasvětili barevnému linorytu v realistickém pojetí. V neposlední řadě se věnuji výstavě Michala Cihláře s názvem Zátiší s hozenou rukavicí, kterou jsem navštívila v Plzni.

1.1 Zátiší

Výtvarné zaznamenávání předmětů se objevovalo již v antice, samotný termín zátiší se začal používat až od poloviny 17. století. Právě v této době se malba předmětů začala rozvíjet samostatně, nejvíce v díle holandských malířů. Z Holandska pochází také původní název pro zátiší – „still-leven“, ze kterého je poté odvozena jeho anglická verze – „still-life“, česky „tichý život“. Ve Francii a Itálii jsou pak zátiší označována termínem „nature-morte“ nebo „natura morta“, čili „mrtvá příroda“.[2]

Zátiší bylo zprvu odsuzováno za pouhé napodobování bez přesahu, Francouzská akademie malířství a sochařství jej postavila na nejnižší úroveň všech uměleckých druhů. V 19. století se pak zátiší začalo těšit čím dál větší oblibě, vliv uměleckých akademií klesal a umělci jej začali využívat k experimentování a novým způsobům zobrazování světa.[3]

1.2 Všednost v uměleckém světě

Zaznamenávání zátiší a každodenních předmětů se objevuje nejčastěji v malbě. Cestu si k němu ale našla také grafika, koláž nebo fotografie. V následujícím výběru přestavuji umělce, které se nad všedností a obyčejnými předměty zamýšlejí podobně jako já. Zajímá je jejich příběh, snaží se v nich najít vnější krásu i vnitřní podstatu anebo se snaží o jejich ztvárnění různými technikami, aby jim vtiskli nový, hlubší a častokrát i mnohem trvalejší význam.

1.2.1 Marie Blabolilová

Marie Blabolilová (*1948) po absolvování Střední odborné školy výtvarné v Praze nastoupila v roce 1967 tamtéž na Akademii výtvarných umění do malířského ateliéru prof. Františka Jiroudka. Později přestoupila do ateliéru grafiky k doc. Ladislavu Čepelákovi.

---

[2] CLAYTON, H., STURGIS, A: *Jak rozumět obrazům: malby a jejich náměty*; Praha 2006
[3] tamtéž

Při studiu se taktéž seznámila s malířem a grafikem Jiřím Johnem. Ten společně s Čepelákem tvorbu Blabolilové ovlivnili. Na oba představitele české lyrické přírodní grafiky po svém navazovala.[4]

Náměty pro svou tvorbu čerpá, stejně jako její učitelé, z přírody. Nezaměřuje se však tolik na větší celky ba přímo panorama, nýbrž na konkrétní detaily a prvky. Mezi její první grafiky patří *Kmen* technikou suché jehly, *Hromada dříví* nebo *Stromy* technikou leptu, který se jí stal technikou nejbližší. V čárovém leptu vytvořila za svůj život přes 900 listů. Její snahou je vytvoření rytmu, neustálého pohybu, který je přírodě vlastní. Fascinuje ji neustále se opakující cyklus růstu, květu, dozrávání. Zaznamenáváním přírody neapeluje na její ničení a ekologické problémy, ale jednoduše oceňuje tu krásu kolem sebe, která je její neodmyslitelnou součástí. K přírodním prvkům jako jsou pole, sady, stromy, déšť nebo sníh přidává i motivy z městského prostředí. Náměty se tak rozšiřují o ploty, mosty, schodiště nebo ulice. V pozdější době svůj zájem přesunula z exteriéru do interiéru. V tom nachází krásu všedních, světem i člověkem opotřebovaných předmětů. Vznikají tak grafiky se stoličkami, křesly, radiátorem, lednicí či plastovým kanystrem.[5]

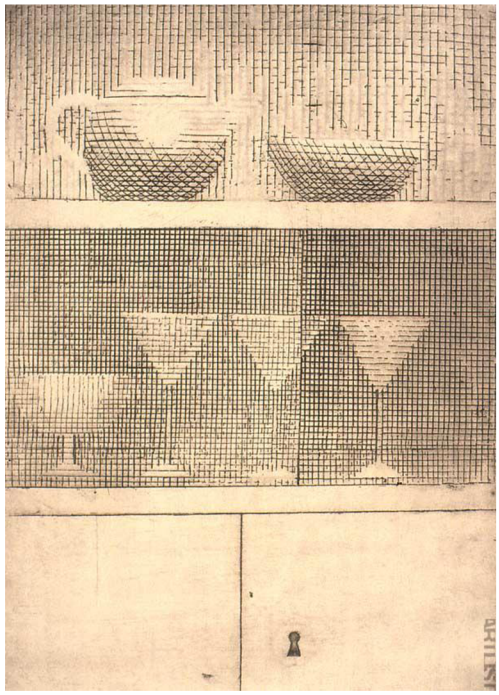

Obr. 1 – Marie Blabolilová, *Kuchyňské zátiší*, 1994, lept

[4] BLABOLILOVÁ, M., HŮLA J.: *Marie Blabolilová: grafika;* Kostelec nad Černými lesy 2018
[5] tamtéž

Přestože jsou její náměty jednoduché a prosté, nezobrazuje je popisně. Modelací tvarů a objemů pomocí shluků čas a čárek jim vtiskává intimitu, citlivost, dojem prchavosti, ale i věcný pohled. *„Jedinečnost jejích černobílých grafik je v sjednocení a průniku různě vedených linií, směrů a šrafování, v jednoduchosti a zároveň v neuchopitelnosti vymezených tvarů.“*[6]

Kromě grafiky se věnovala také malbě. I zde figurují stejné náměty. Základ tvořilo lino s dekorativními vzory, čímž dosahovala podobných rastrů jako ve svých grafikách. Na něj pak malovala konkrétní všední motivy – *Rádio, Telefonní budku, Zástěru* a další. Místo lina později začala používat malířský váleček, který zanechával stejně tak značně agresivní dekorativní vzor jako linoleum.[7] Postupem času sílí znakovost zobrazovaných předmětů a objevuje se i experiment s koláží.[8]

Obr. 2 – Marie Blabolilová, *Velké štokrle*, 1986, vaječná tempera a asambláž

[6] BLABOLILOVÁ, M., HŮLA J.: *Marie Blabolilová: grafika;* Kostelec nad Černými lesy 2018, str. 17
[7] HUBÁČKOVÁ, V.: Marie Blabolilová [online] [cit. 2022-03-11].
Dostupné z: https://www.artlist.cz/marie-blabolilova-588/
[8] HOROVÁ, A.: *Nová encyklopedie českého výtvarného umění*; Praha 1995

1.2.2 Vendula Chalánková

Vendula Chalánková (*1981) je českou výtvarnicí. V současné době se nejvíce věnuje koláži, dříve také malovala a vyráběla brože, výšivky nebo hračky. Střední pedagogickou školu vystudovala v Přerově, v roce 2006 se pak stala absolventkou ateliéru environmentu u Vladimíra Merty a Mariana Pally na Fakultě výtvarných umění VUT v Brně.

Náměty z všedního života zachycuje v rozmanitých podobách. Jednou se jedná o komiksy a každodenní situace, jindy zpracovává kuchyňské spotřebiče, šanony nebo úřední obálky. Přetváří je v obrazy, díky čemuž získávají trvalejší a hlubší význam.[9] *„V případě série Elektrické spotřebiče zachycuji estetiku předmětů, které doma nemám. Vybujelá spotřeba, kdy koupě nového spotřebiče střídá koupi spotřebiče novějšího, se zde dostává do rozporu s tak trvalou věcí, jako je obraz na plátně. Nakupování pro vyhazování tímto zachycením na obraze končí.“*[10]

Obr. 3 – Vendula Chalánková, Instalace *Série Elektrospotřebičů*, 2011 – 2012, akryl na plátně

K obyčejným věcem kolem nás se navrátila v roce 2021, kdy ve spolupráci s Jánem Obyšovským vytvořila speciální web pro výstavu Všednost v Muzeu umění a designu v Benešově. Web tvoří tři pokoje v ilustrované podobě technikou koláže – kuchyň, obývací

---

[9] MUSILOVÁ, H.: Adept umění – Vendula Chalánková [online] [cit. 2022-2-26]
Dostupné z: https://www.magazinuni.cz/vytvarne-umeni/adept-umeni-vendula-chalankova/

[10] CHALÁNKOVÁ, V.: Série elektrospotřebičů [online] [cit. 2022-2-26]
Dostupné z: http://vendulachalankova.cz/item/serie-elektrospotrebicu/

pokoj a ložnice. Lidem zprostředkovává vybrané předměty, které bylo možné vidět osobně v muzeu, ale i předměty, které výstavu rozšiřují o další zajímavé exponáty.[11]

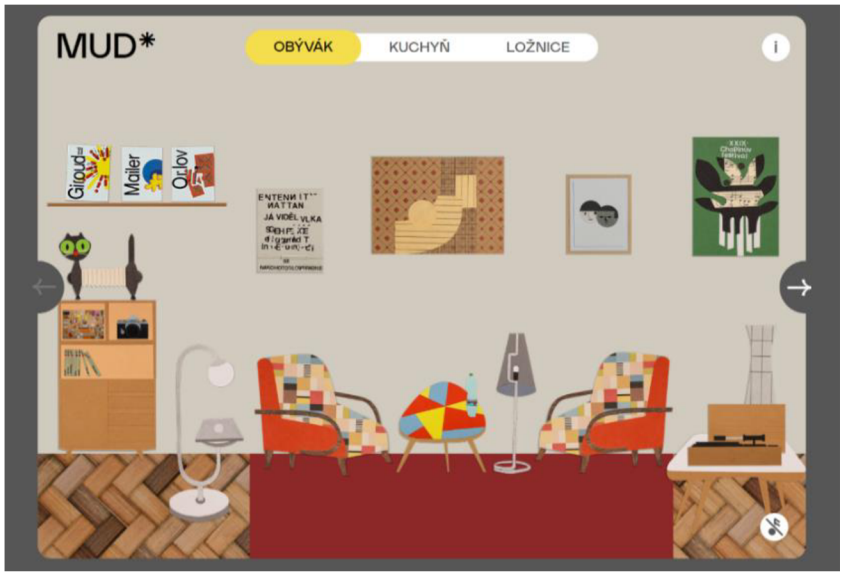

Obr. 4 – Obývací pokoj na webu Všednost.cz

Kromě všedních motivů se věnuje také ilustracím technikou koláže. Příkladem lze uvést ilustrace knih *Mářina kuchařka*, zápisky hospodyně Leoše Janáčka, pohádky *Liška Bystrouška* a *Červená Karkulka* nebo knihu o první pomoci od záchranáře Víta Samka *Bulbem záchranáře: Jak zachránit život a stát se superhrdinou*.[12] Leoš Janáček je jejím stálým tématem, jeho život zpracovala technikou koláží jako motivy určené pro pexeso, trička a další brněnské suvenýry.[13]

1.2.3 Michal Pěchouček

Michal Pěchouček (*1973) je absolventem Ateliéru grafiky Jiřího Lindovského a Ateliéru vizuální komunikace Jiřího Davida na Akademii výtvarných umění v Praze.[14] Již během přijímacího řízení bylo jeho portfolio plné linorytů. K této technice jej inspiroval Michal Cihlář, který se v té době věnoval tématu zvířat. Pěchouček se ve své tvorbě zabýval

---

[11] KOSTELNÍKOVÁ, J., LIŠKOVÁ T.: Když se moka konvička stane věrnou přítelkyní: Výstava Všednost odkazuje k vnímání sdílené reality. [online] [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: https://vltava.rozhlas.cz/kdyz-se-moka-konvicka-stane-vernou-pritelkyni-vystava-vsednost-odkazuje-k-8513534

[12] Novinky a výstavy. [online] [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: http://vendulachalankova.cz/novinky-a-vystavy/

[13] Janáček - Vendula Chalánková [online] [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: https://www.darkyzbrna.cz/janacek-vendula-chalankova/

[14] Michal Pěchouček. [online] [cit. 2022-03-12]. Dostupné z: https://www.sjch.cz/michal-pechoucek/

vlastní rodinou a vztahy v ní skrze fotografie z rodinného archivu z 60. a 70. let.[15] Na základě těchto fotografií vznikl soubor čtyř linorytů (*Dva přístroje, Snídaně – červenec 1970, Siesta, Loďka*) z roku 1994, které jsou v současné době ve sbírkách Galerie hlavního města Prahy. Za list *Siesta* získal o rok později cenu Grafika roku.[16]

Obr. 5 – Michal Pěchouček, *Dva přístroje*, 1994, linoryt

Od grafiky se přesunul k malbě, ke které se čas od času vrací, a výšivce. Tyto dvě techniky začal kombinovat a vytvářet textilní obrazy plné intimity, zobrazující souložící páry, doplněné o fragmenty látek z oblečení na spaní. Absencí malířského rukopisu jsou obrazy k divákovi mnohem bezprostřednější a snaží se v něm vyvolat osobní vzpomínky. Ke konci 90. let začal fotografie z rodinných alb i své autorské skládat do fotorománů a videí. *„Sugestivní styl narace, podivné příběhy a fragmentované děje, které nejsou plynulé, ale zastavují se ve statických obrazech, navozují specifickou, Pěchoučkovi tolik vlastní*

[15] VITVAR, Jan H. Lidé nemusejí všechno chápat. [online] [cit. 2022-03-12]. Dostupné z: https://www.respekt.cz/tydenik/2011/15/lide-nemuseji-vsechno-chapat

[16] Dva přístroje / Soubor čtyř linorytů. [online] [cit. 2022-03-12]. Dostupné z: http://nova-dila.ghmp.cz/galerie/dila/40-dva-pristroje/

atmosféru.“[17] Nějaký čas pracoval na plný úvazek jako sanitář v nemocnici. Čtoucí postavy, které tam potkal, přenesl do expresionistické série obrazů *Čtenářky*, za kterou získal v roce 2003 Cenu Jindřicha Chalupeckého.[18] Od roku 2007 pracuje jako kurátor v pražské Galerii 35m^2, v posledních letech se věnuje zejména divadelní tvorbě a od roku 2020 je společně s Dominikem Gajarským vedoucím Ateliéru multimediální konfrontace na UMPRUM v Praze.[19]

1.2.4 Josef Sudek

Josef Sudek (1896–1976) nejprve navštěvoval Královskou českou zemskou školu řemeslnickou v Kutné Hoře, po dvou letech však přešel do Prahy, kde se začal učit knihařině u mistra Františka Jermanna. Fotografii se věnovala jeho sestra Božena Sudková, on sám se o zachycení světa skrze hledáček objektivu začal zajímat během učení se na knihaře. V období před 1. sv. válkou tvořil Sudek tři typy fotografií – autoportréty a rodinné portréty, krajinu venkovskou i městskou, zejména pohledy na Prahu a Kutnou Horu, a reportážní snímky z války.[20]

V létě roku 1917 přišel během války o část ruky, kvůli čemuž se již nemohl věnovat knihařskému řemeslu. Fotografování bylo avšak jeho největším zájmem, a tak by výrobu knih dřív nebo později za fotoaparát tak či tak vyměnil. Kvůli zranění pobýval určitý čas v pražských invalidovnách, ve kterých vznikl cyklus fotografií *Z Invalidovny* (1922–1927). V roce 1919 se stal Členem klubu fotografů amatérů v Praze a již o dva roky později získal na členské výstavě první cenu v kategorii krajin. V následujícím roce nastoupil na Státní odbornou školu grafickou ke studiu fotografie. Ve 20. let jej ovlivnil puristický piktorialismus, jenž se vyznačuje záměrnou neostrostí a neobvyklou světelnou atmosférou s cílem vystihnout atmosféru motivu.[21] V tomto duchu zachytil pražskou architekturu, krajinu v jižních Čechách i v Polabí, zabýval se taktéž portrétní fotografií.[22]

---

[17] Michal Pěchouček. [online] [cit. 2022-03-12]. Dostupné z: https://www.sjch.cz/michal-pechoucek/
[18] VITVAR, Jan H. Lidé nemusejí všechno chápat. [online] [cit. 2022-03-12]. Dostupné z: https://www.respekt.cz/tydenik/2011/15/lide-nemuseji-vsechno-chapat
[19] Michal Pěchouček. [online] [cit. 2022-03-12]. Dostupné z: https://www.sjch.cz/michal-pechoucek/
[20] FÁROVÁ, Anna. *Josef Sudek*. Praha 1995
[21] SCHEUFLER, Pavel. *Historické fotografické techniky*. Praha 1993
[22] O ateliéru. *PPF Art | Ateliér Josefa Sudka* [online] [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: https://www.atelierjosefasudka.cz/cs/o-atelieru

Obr. 6 – Josef Sudek, *Bez názvu (z cyklu Z invalidovny)*, 1922–1927, černobílá fotografie

Důležitost světla se objevila nejen ve snímcích z invalidovny, ale také v cyklu zachycující dostavbu chrámu sv. Víta, který začal Sudek fotografovat v roce 1924. Pracoval pro nakladatelství Družstevní práce, kde se věnoval zejména produktové a reklamní fotografii ve spolupráci s Ladislavem Sutnarem. Na začátku 40. let se kvůli 2. sv. válce navrátil k vlastním tématům a nalezl svůj styl plný citu a emocí. Objevil kouzlo velkoformátové kamery a vytvářel kontaktní kopie bez zvětšování. Na tomto principu vznikl zásadní cyklus *Okno mého ateliéru*, zachycoval vnější i vnitřní svět a vzájemný vztah mezi nimi. Z předmětů ležících na okně postupně odvozoval samostatná zátiší, která nesla vlastní příběh. Cyklus *Zátiší* začal vznikat v polovině 50. let a jeho tvorba trvala přes deset let. *„Sudek v nich viděl fotografovu jedinečnou šanci vyzkoušet na věcech svou svobodnou vůli. Věci je možno postavit, jak se člověku zachce. Vybrat a sestavit je jakkoli, a to při jakémkoli světle, přirozeném nebo umělém. Žádný jiný námět neposkytuje tolik tvůrčí svobody.“*[23] Díky

[23] FÁROVÁ, Anna. *Josef Sudek*. Praha 1995, str. 92

známosti s Emilem Fillou a dalšími malíři se začal více zajímat o kubismus i zátiší v malířské i fotografické podobě. Velký vliv na něj měla i zátiší malíře Josefa Navrátila, která se snažil napodobovat.[24] Některá Sudkova zátiší nesla malířské názvy, vzdával jimi hold oblíbeným malířům, jejichž díla reprodukoval. Postupně přecházel od popisné reality k abstrakci, nešlo mu o zachycení vnější podoby předmětu, nýbrž o jeho vnitřní podstatu. Sudek zátiší povznášel i po technické stránce. Vzniklé fotografie dotvářel pomocí paspart a rámů, podkládal je zlatou folií, látkou nebo třeba ručním papírem a tím jim dodával na ještě větší důležitosti.[25]

Obr. 7 – Josef Sudek, *Zátiší podle Caravaggia*, 1956, kontaktní fotografie

„Zátiší je u Sudka dokonale vytvořené. Je citově nabito, nevytrhává se z kontextu životního stylu a je vystavěno z oblíbených předmětů. Nostalgie dosud není přítomna. To nastane až koncem let šedesátých a v letech sedmdesátých ve vznešených a monumentálních

[24] SUDEK, Josef. *Josef Sudek o sobě*. Praha 2001
[25] FÁROVÁ, Anna. *Josef Sudek*. Praha 1995

Labyrintech."[26] Ty vznikaly jako nesourodý celek z předmětů, které se Sudkovi postupně vršily ve svém ateliéru v Úvoze. Police, poličky, stoly i židle se krok za krokem zaplňovaly stohy papírů, katalogů a časopisů, sklem, různými úlomky, dary od přátel, předměty všedními i vzácnými zakoupenými v dražbách nebo suvenýry, až se z nich stal nezávisle rostlý organismus.[27]

Obr. 8 – Josef Sudek, *Bez názvu (z cyklu Labyrinty)*, 1967, kontaktní fotografie

Během 50. let současně s labyrinty vznikaly panoramatické snímky Prahy, záběry Karlova mostu a průmyslové krajiny Mostecka. Od roku 1974 Sudek svou tvorbu zvolna uzavíral a pořizoval již pouze nové kontaktní otisky ze starších negativů. Pozůstalost čítající přes 20 000 pozitivů a 54 000 negativů byla po Sudkově smrti v roce 1976 postupně předána veřejným institucím – Národní galerii v Praze, Moravské galerii v Brně, Národní knihovně v Paříži a dalším.[28]

---

[26] FÁROVÁ, Anna. *Josef Sudek*. Praha 1995, str. 93
[27] FÁROVÁ, Anna. *Josef Sudek*. Praha 1995
[28] SUDEK, Josef a Anna FÁROVÁ. *Zátiší*. Praha 2008

1.3 Barvy ve světě linorytu

Linorytové matrice vznikaly již na konci 19. století, a to zejména pod rukami dětí ve vzdělávacích kroužcích a výtvarných školách. Hlavním propagátorem lina jako grafického materiálu byl Franz Cizek, který chtěl, aby byl dětský projev co nejčistší a co nejvíce spontánní. Podporoval proto práci s takovým materiálem, který není pro dětskou tvorbu příliš náročný.[29] Linoryt se tak stal především školní grafickou technikou, kterou umělci oproti ostatním grafickým způsobům tisku považovali za podřadnou. Dnes se dá linoryt považovat za rovnocennou techniku, zásluhu na tom mají i čeští grafici.

O jeho popularitu linorytu se v současné době zasadila také Galerie Klatovy / Klenová, která od roku 2001 pořádá Mezinárodní sympozium linorytu. Každoročně zve sedm českých i zahraničních grafiků, aby v Klenové během týdne vytvořili alespoň jednu grafiku, která poté mj. putuje do specializované sbírky českého linorytu.[30] Ze zahraničních podporovatelů linorytu lze zmínit *Linolschnitt heute* (Linoryt dnes) – grafickou soutěž města Bietigheim-Bissingen v Německu. Každé tři roky oceňuje současné umělce z celého světa věnující se linorytu. Cenu získalo i několik českých grafiků, příkladem Ondřej Michálek, vedoucí této práce, nebo Vojtěch Kovářík, jehož práci společně s dalšími grafiky věnující se barevnému linorytu, představím v následujících podkapitolách.[31]

1.3.1 Michal Cihlář

Tvorba Michala Cihláře se stala pro mou práci významným inspiračním zdrojem zejména pak v rámci realizace praktické části. Jeho linoryty, koláže a ilustrace jsem měla možnost vidět i osobně na výstavě Zátiší s hozenou rukavicí, kterou pořádá Západočeská galerie v Plzni.

---

[29] KEJHOVÁ, Tereza. *Současná grafika a její výrazové možnosti s důrazem na techniku linorytu.*[online]. [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/31014/130043105.pdf?sequence=1&isAllowed=y

[30] Lino - Mezinárodní sympozium linorytu. *Galerie Klatovy Klenová* [online]. Klatovy: Galerie Klatovy, 2021 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: https://www.gkk.cz/cs/akce/lino/

[31] Linolschnitt heute XII – Wettbewerb Grafikpreis der Stadt Bietigheim-Bissingen. *Städtische Galerie Bietigheim-Bissingen* [online]. Bietigheim-Bissingen: Städtische Galerie Bietigheim-Bissingen, 2022 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: https://galerie.bietigheim-bissingen.de/linolschnitt-wettbewerb/

1.3.1.1 Život a dílo

Michala Cihláře (*1960) již od útlého dětství bavilo kreslení a toužil po vystavování svých děl. V necelých šesti letech se mu malý sen splnil, jeho obrázek, odeslaný do soutěže, se dostal do užšího výběru a byl společně s dalšími nejlepšími pracemi vystaven. V jedenácti letech zaujal porotu soutěže Děti, mír a umění obrázkem své tety sypajíce slepicím zrní. Ve stejném věku se taktéž věnoval tvorbě vlastního časopisu *Vločka* plného autorských textů a komiksů. K vydávání časopisu se vrátil ještě na vysoké škole ve spolupráci s Alešem Najbrtem, typografem a grafickým designérem, a Kryštofem Trubáčkem, keramikem a sklářem, společně založili školní časopis *ŠUM*.[32]

V roce 1976 nastoupil na pražskou výtvarnou školu na Hollarově náměstí. Po jejím ukončení začal pracovat v barrandovském Studiu kresleného filmu Bratři v triku, neboť se na Vysokou školu uměleckoprůmyslovou nedostal. Tentýž rok ve svých dvaceti letech objevil kouzlo linorytu díky návštěvě výstavy Jana Štursy, kde kromě sochařových skic byly k vidění i jednobarevné linoryty. O rok později, tentokrát úspěšně, se dostal na VŠUP do ateliéru knižní kultury a písma pod vedením Milana Hegara. Studium dokončil pod vedením Jana Solpery, který měl pro jeho nadšení pro linoryt větší pochopení. Roku 1982 se dočkal své první samostatné výstavy plné barevných linorytů, která se konala kvůli politické situaci tajně v pražském Kulturním domě Dopravních podniků.[33]

Již tehdy se snažil o až hyperrealistické převedení předloh do linorytových grafik, jeho hlavním námětem byly útržky z novin a časopisů. Výsledek předvedl poté na výstavě s názvem *Vizuální dojem z novin*, kterou uspořádal společně s Čestmírem Suškou.[34] Noviny provází jeho tvorbu i v pozdějších letech. Pro přílohu Orientace Lidových novin tvořil doprovodné ilustrace na úvodních stranách. I zde se objevuje Cihlářovo životní téma obyčejného zátiší. *„Je to totiž výborný způsob, jak srozumitelně ilustrovat téměř neilustrovatelná témata novinových úvodníků.“*[35]

Pro Cihláře je realismus v linorytu i *„jistou formou protestu proti snadnosti a vyprázdněnosti některých konceptualistických a za postmodernismus se vydávajících*

---

[32] VOLF, P.: *Michal Cihlář: práce z let 1981-2004;* Praha 2004
[33] VOLF, P.: *Michal Cihlář: práce z let 1981-2004;* Praha 2004
[34] VOLF, P.: *Michal Cihlář: práce z let 1981-2004;* Praha 2004
[35] Výstava Michala Cihláře Zátiší s hozenou rukavicí, Západočeská galerie v Plzni

výtvarných projevu.“[36] Nejdůležitějším vždy pro něj bylo zdokonalování řemesla a snaha posouvat hranice upadající grafické techniky. Práce je precizní od začátku až do konce. Začínaje přesným rytím a ručním tiskem konče. Každou matrici tiskne nikoliv v lisu, ale pomocí knihařské slonové kosti, kterou přejíždí až hodinu po papíře a kontroluje otisk barvy.[37] I to je jedním z důvodů, proč své grafiky tiskne v relativně malém nákladu obvykle nepřesahující počet jedenácti listů. Všechny své tisky si zapisuje do deníku včetně počtu barev, vrstev, data vzniku či případného majitele. Tvorbě deníků se kromě praktického hlediska věnuje i v kreativnější formě. Zejména na cestách zaplňuje prázdné stránky zápisníků textem popisující každodenní události, kresbami viditelného světa kolem něj i náhodných situací, nalezenými předměty, útržky, lístky či přírodninami. Tyto deníky pak veřejnost měla možnost si prohlédnout na výstavě *Cestovní deníčky* a v rámci většího výstavního celku *Cesta na jih* na konci 90. let.[38]

Obr. 9 – Michal Cihlář, *Cáry II*, 1986, čtyřbarevný linoryt

[36] FIALA, Jiří. Totální neobyčejný realizmus. [online] [cit. 2022-03-22].
Dostupné z: https://vesmir.cz/cz/casopis/archiv-casopisu/2003/cislo-7/totalni-neobycejny-realizmus.html
[37] CIHLÁŘ, Michal. Interview. [online] [cit. 2020-03-22].
Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=B39iMmrf4ME. Kanál uživatele Jitka Sochorová.
[38] VOLF, P.: *Michal Cihlář: práce z let 1981-2004;* Praha 2004

V technice linorytu propojil realismus s pop-artem. Hlavní představitelé pop-artu, Roy Lichtenstein i Andy Warhol, jeho tvorbu jasně ovlivnili. Stejně jako američtí pop-artisté vyzdvihuje Cihlář poezii obyčejnosti, ale i komiksy, obaly nebo pokleslý design. Do svých zátiší skládá zcela nesourodé předměty, např. mucholapku, plechovou hračku zebry, vibrátor a kočičí konzervu. Poměrně specifickým námětem Cihlářovy tvorby jsou erotické pomůcky. Výlohy sexshopů, jejich interiéry a zboží v nich, jej fascinují dlouhá léta. Velkoformátové kolorované linoryty tvoří pouze podle vlastních fotografií pořízených v Německu nebo ve Francii.[39] *„Domnívám se, že každé zátiší by mělo být intimní. A mně se zdá, že když vytrhnete zboží z toho sexshopu a dáte ho jenom na stůl, tak je to najednou taková zvláštní intimní věc.“*[40] Určitou intimností se staly i cykly grafik založených na rodinných fotografiích zachycujících momentky všedního života.[41]

Obr. 10 – Michal Cihlář, *Zátiší s kočičí konzervou*, 2003, kolorovaný linoryt

[39] KŘÍŽOVÁ, Kristýna. Michal Cihlář je mistrem užité grafiky. [online] [cit. 2022-03-22]. Dostupné z: https://www.novinky.cz/kultura/clanek/michal-cihlar-je-mistrem-uzite-grafiky-103342
[40] CIHLÁŘ, Michal. Interview. [online] [cit. 2020-03-22]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=75_zbWOwVac. Kanál uživatele Západočeská galerie v Plzni
[41] VOLF, P.: *Michal Cihlář: práce z let 1981-2004;* Praha 2004

V roce 1987 inicioval společně s fotografem Rudo Prekopem založení muzea Andy Warhola v Medzilaborcích a navrhl pro muzeum interiéry. S Warholem jej spojovalo také nadšení pro multiplikaci, které se promítlo v jeho zálibě v tvorbě tapet. V roce 1992 se jeho autorské tapety s pivními motivy dostaly až do španělské Sevilly, kde zdobily stěny České restaurace na EXPU 92. Nadšení pro sběratelství a množení motivu se objevuje také v Cihlářových koláží. Těmi se začal zabývat po setkání s básníkem Jiřím Kolářem roku 1984. Zřejmě největší kolážovou sbírkou tvoří koláž *Trojice*. Původní výzvu spolužáka, aby jím oslovení výtvarníci reagovali na negativ s trojicí lidí, posunul do až bizarní úrovně. Vznikla tak obrovská sbírka čítající přes tři tisíce políček různorodých trojic – tramvají, zeber, králů, postav a dalších.[42]

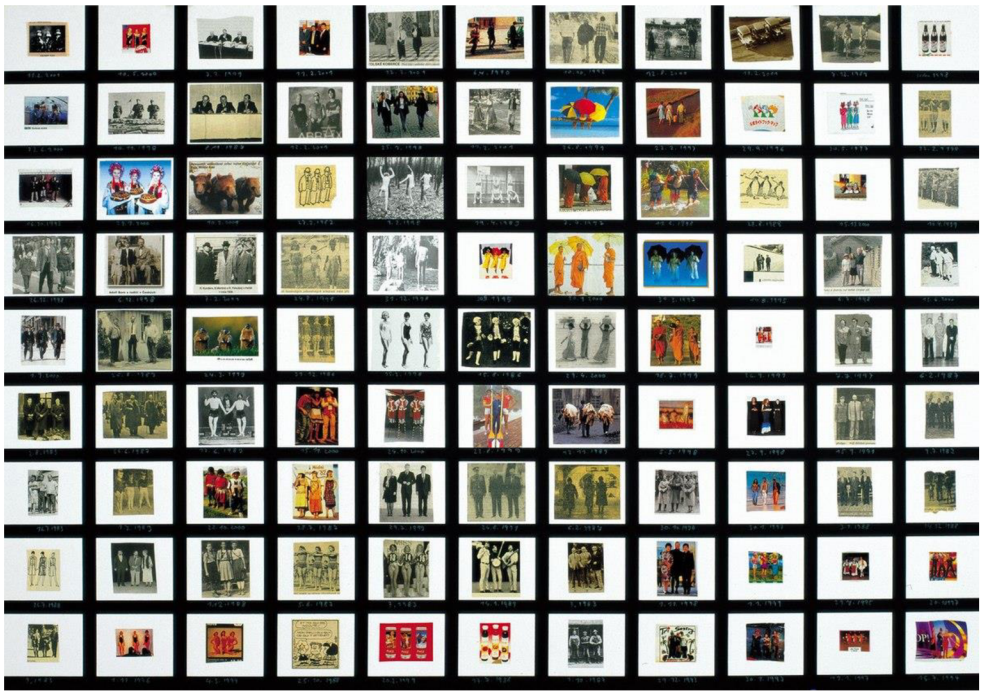

Obr. 11 – Michal Cihlář, *Trojice*, 1983-2004, konceptuální koláž (jeden ze 42 archů)

Kromě volné tvorby se Cihlář zabývá také užitou grafikou. Zřejmě nejznámějším dílem tohoto směru byla tvorba celého informačního systému a grafické image pražské zoologické zahrady. Cihlářovy linoryty se tak dostaly mezi širokou veřejnost skrze loga, suvenýry, omalovánky, potisky na tričku i tramvaji a billboardy. Stal se tak jedním z velmi mála českých grafiků, kteří se tak výrazně zapsali do veřejného prostoru a pod kůži obyvatel

[42] Michal Cihlář: To jsem si to polepil. [online] [cit. 2022-03-22].
Dostupné z: https://ceskegalerie.cz/cs/vystavy/1930/michal-cihlar-to-jsem-si-to-polepil

obyčejně jakýmkoliv uměním nepolíbených.[43] Dále vytváří návrhy k obalům LP a CD, booklety, příkladem pro skupinu Nerez nebo Jaromíra Nohavicu.[44] Za svůj přínos české moderní grafice v roce 2002 obdržel Cenu Vladimíra Boudníka.[45]

1. 3. 1. 2 Zátiší s hozenou rukavicí

V Západočeské galerii v Plzni vystavuje od 16. února do 28. srpna 2022 Michal Cihlář svou tvorbu zaměřenou především na zátiší. Divákům představuje toto poněkud zapomenuté téma, které má ale i v dnešní době rozhodně co nabídnout. Návštěvníci si mohou prohlédnou přes dvě stě exponátů z Cihlářovy tvorby.[46] Většinu tvoří zejména linoryty, tisknuté ve více barvách i kolorované, koláže, kresby, ilustrace, ale i fotografie. Díla jsou částečně doplněna jejich předlohami, autentickými předměty pečlivě sestavenými v zátiších, jak je můžeme znát z výsledných grafik. K vidění jsou i matrice, ze kterých Cihlář tiskl, nebo autorův pracovní stůl, na kterém exponáty pod rukama grafika vznikaly.

Obr. 12 – Expozice výstavy *Zátiší s hozenou rukavicí* v Západočeské galerii v Plzni

[43] VOLF, P.: *Michal Cihlář: práce z let 1981-2004;* Praha 2004
[44] SYLVESTROVÁ, Marta. Se vším všudy. [online] [cit. 2022-03-22]. Dostupné z: https://www.czechdesign.cz/temata-a-rubriky/se-vsim-vsudy
[45] Cena Vl. Boudníka. [online][cit. 2022-03-22]. Dostupné z: https://nadacehollar.cz/kategorie/cena-iv-boudnika/
[46] Michal Cihlář - Zátiší s hozenou rukavicí. [online] [cit. 2022-03-22]. Dostupné z: https://www.iumeni.cz/clanky-recenze/udalosti/2022-michal-cihlar-zatisi-s-hozenou-rukavici/

„Ta rukavice se váže ke známému rčení z dob rytířských dobrodružství. Líbí se mi ta představa, že jako autor uceleného díla ji hodím doprostřed galerie, a kdokoliv z návštěvníků výstavy ji může zvednout a přijmout tak mou výzvu k dialogu o tom, jak já chápu umění." Výzvou se pro návštěvníka stává rozhodně tzv. růžová místnost, kde se nachází práce z posledních deseti let. Zobrazují zátiší s erotickými pomůckami, tvořené téměř jako vědecké ilustrace. Autor je však zanechává bez komentáře a vyzívá diváka, aby se sám nad tabuizovaným tématem zamyslel. Značná intimnost se ale promítá i do dalších zátiší, které až tak choulostivé náměty nenesou. Kromě předloh v podobě předmětů se ve svých grafikách inspiruje i fotografií často zachycující momentky z rodinného života. Šťastné okamžiky převádí do linorytu proto, aby prchavou idylu zafixoval. Zátiším se pak stává i prostá spící kočka či hra dětí na zahradě.[47]

Obr. 13 – Michal Cihlář, *Spáči*, 2008, kolorovaný linoryt

[47] Michal Cihlář - Zátiší s hozenou rukavicí. [online] [cit. 2022-03-22].
Dostupné z: https://www.iumeni.cz/clanky-recenze/udalosti/2022-michal-cihlar-zatisi-s-hozenou-rukavici/

1.3.2 Pavel Piekar

Pavel Piekar (*1960) vystudoval stavební fakultu ČVUT v Praze. Výtvarnému vzdělání se mu dostalo soukromě u prof. Bohuslava Kutila a manželů Jenny a Jana Hladíkových. Technice barevného a černobílého linorytu ve věnuje od roku 1983 a v současné době patří k předním českým grafikům věnujícím se této technice. Předlohou pro jeho barevné linoryty je realistická kresba, kterou technicky přesně rozkresluje a následně ryje v různě hustých rastrech. Pro každou barvu připravuje vlastní desku linolea, jejich počet se podle barevné náročnosti pohybuje až do padesáti kusů, matrice si pak tiskne sám v malých nákladech.[48] Inspiraci čerpá všude kolem sebe, fascinuje jej celý vizuální svět obecně, mezi jeho tématy se objevuje krajina, jak přírodní, tak městská, architektura, portrét, figura i figurální kompozice. V grafikách se objevují ale i náboženské nebo mytologické náměty. Pracuje s vlastními realistickými předlohami, pro linorytové krajiny jsou předlohy kresleny často přímo v plenéru, o kresbu se snaží i v případě figurálních kompozic a portrétu, částečně využívá jako zdroj i fotografie. V portrétu se zajímá o osobnosti jemu velmi citově blízké, ať už historické či současné.[49]

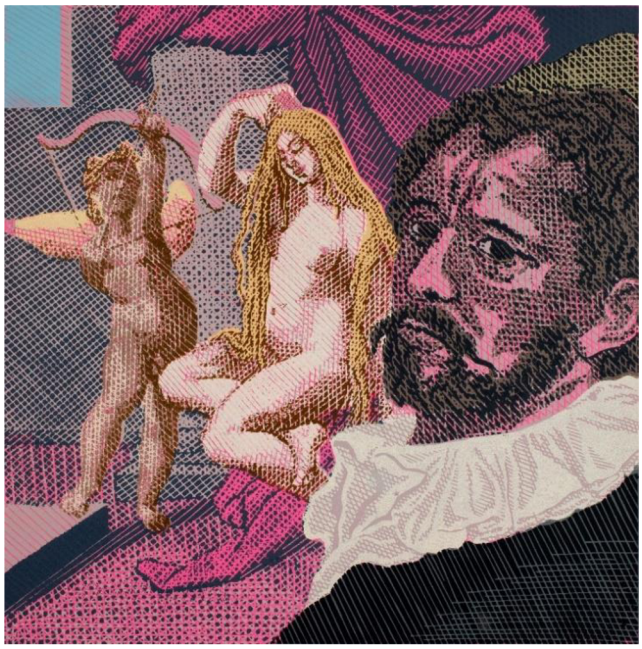

Obr. 14 – Pavel Piekar, *B. Spranger*, linoryt, 2013

[48] KNOBLOCH, Iva. Pavel Piekar. [online] [cit. 2022-02-29]. Dostupné z: https://www.artlist.cz/pavel-piekar-7385/

[49] PETÁKOVÁ, Linda. Pavel Piekar – Incidit. [online] [cit. 2022-02-29]. Dostupné z: https://vltava.rozhlas.cz/pavel-piekar-incidit-5166999

Od roku 1990 pracuje jako správce objektů v Národní galerii Praha a předsedá také její odborové organizaci. Je členem spolků Umělecká beseda a Sdružení českých umělců grafiků Hollar, kterému od roku 2015 předsedá. Pravidelně vystavuje na kolektivních i samostatných výstavách, jeho tvorba je zastoupena ve veřejných i soukromých sbírkách.[50]

1.3.3 Vojtěch Kovářík

Vojtěch Kovářík (*1976) se rozhodl svou zálibu v kreslení rozvíjet na Průmyslové škole grafické v Hellichově ulici v Praze, kde získal jak středoškolské, tak i vyšší odborné vzdělání. Zprvu se orientoval zejména na tisk z hloubky, především čárový lept a akvatintu, který se už od počátku vyznačoval technicky čistým provedením. Vysoké vzdělání získal v ateliéru Kresba a grafika na brněnském VUT na Fakultě výtvarného umění. Zde hlouběji pronikl do tajů linorytu, který se stal stěžejním v následující tvorbě.[51] V teoretické diplomové práci se zabývá vybranými osobnostmi české grafiky jako je např. Marie Blabolilová, Jindřich Růžička nebo Jan Holoubek.[52] Dílo Blabolilové, kdy malovala přímo na linoleum, jej inspirovalo k vlastní sérii, kde na koupelnové kachličky tiskl pomocí sítotisku pohledy do umýváren a sprchových koutů. [53]

Hlavním Kovářikovým tématem se stal prostor a světlo na něj působící. Zachycuje jej skrze průhledy skleněných ploch, odrazy nebo zrcadlení. *„U Kovářika nacházíme světlo ostré, bílé, oslepující, která nám vlastně překáží. Oslňuje, až zaslepuje, objevuje se v součinnosti s jeho odrazy, jejich vlivem se původní přehledná skladba obrazu bortí a zároveň se znovu objevuje, má svá vlastní pravidla.“*[54] Často se objevují pohledy na administrativní a industriální budovy i krajiny, pracoval také na cyklu věnujícímu se sakrálnímu prostoru.[55] V posledních letech se v jeho grafikách objevují také interiéry se složitými konstrukcemi z nábytku, motivy lebek, ohně nebo osamocených židlí a stolů v prázdném prostoru.[56]

---

[50] BOUČEK V.: *Současný český linoryt: Cihlář, Kovářík, Křen, Piekar, Vičar,* Pardubice 2012
[51] KOVÁŘÍK, Vojtěch a Martin SOUČEK. *Vojtěch Kovářík.* Klatovy 2006
[52] OUJEZDSKÝ, Karel a Marcel FIŠER. Cena Vladimíra Boudníka / Vojtěch Kovařík [online][cit. 2022-03-19]. Dostupné z: https://vltava.rozhlas.cz/cena-vladimira-boudnika-vojtech-kovarik-5076918
[53] KOVÁŘÍK, Vojtěch a Martin SOUČEK. *Vojtěch Kovářík.* Klatovy 2006
[54] KOVÁŘÍK, Vojtěch a Martin SOUČEK. *Vojtěch Kovářík.* Klatovy 2006, str. 8
[55] OUJEZDSKÝ, Karel. Cena Vladimíra Boudníka / Vojtěch Kovařík [online][cit. 2022-03-19]. Dostupné z: https://vltava.rozhlas.cz/cena-vladimira-boudnika-vojtech-kovarik-5076918
[56] FREIBERG, Jan. Vojtěch Kovářík – Nalezené, příležitostně seskupené a hořící. [online] [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: https://www.artmap.cz/vojtech-kovarik-nalezene-prilezitostne-seskupene-a-horici/

Obr. 15 – Vojtěch Kovářík, *Hořící židle*, 2020, linoryt

Laureát Ceny Vladimíra Boudníka 2007 je specifický svým nezaměnitelným rukopisem. Jako předlohu pro matrice používá jím pořízené fotografie, které ještě podle potřeby upravuje v počítači. Matrice se stávají parafrází průmyslového tisku, kdy obraz převádí do autotypických bodů. Skrze experimenty se sítotiskem se dostal až ke složitému rastrovému soutisku známému jako CMYK, kdy se obraz rozkládá do čtyř rastrových ploch v azurové (C), purpurové (M), žluté (Y) a černé (K) barvě. Tento způsob tisku je známý např. z billboardů, ke kterým se volbou velikosti formátu Kovářík přibližuje. Grafické listy často dosahují na šířku až dva metry. Kvůli rozměrům tiskne ručně pomocí knihařské kosti na podlaze svého ateliéru v omezeném nákladu 3 – 6 kusů.[57] *„To, co se průmyslový tisk snaží*

[57] OUJEZDSKÝ, Karel a Vojtěch KOVÁŘÍK. Cena Vladimíra Boudníka / Vojtěch Kovařík [online]

zakrýt, řídký nebo hustý rastr, který určuje intenzitu barev, Kovářík cíleně zviditelňuje, soutisk posouvá a celý obraz tak paradoxně znejasňuje. Záměrně udělá u jedné barvy větší rastr než u jiné, pozmění úhel vpasování barev.“[58]

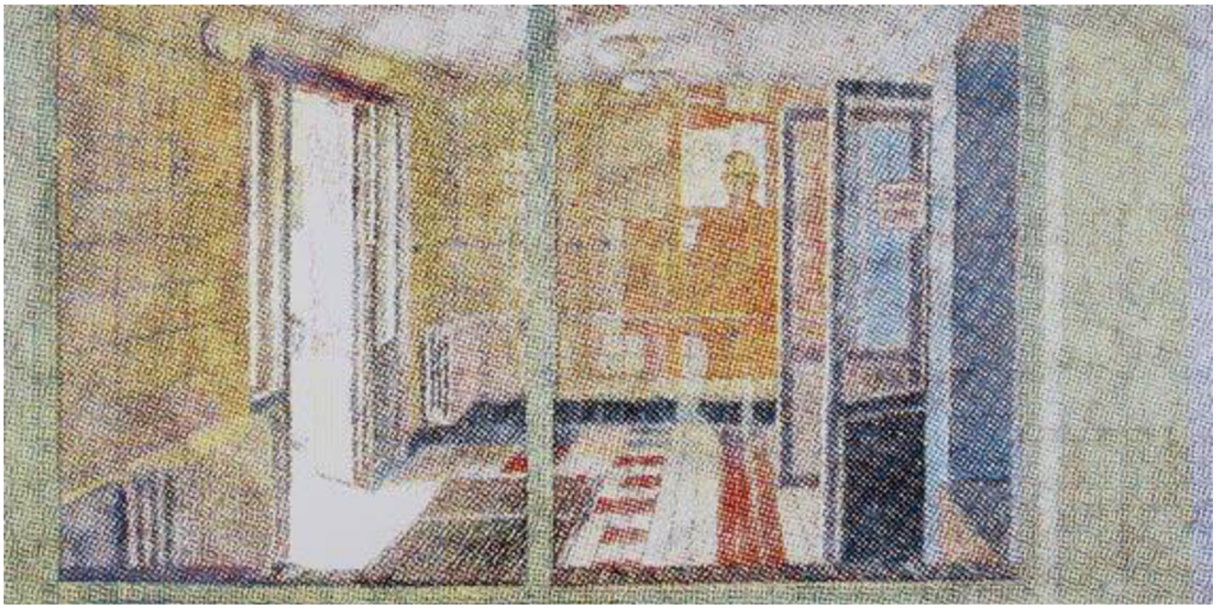

Obr. 16 – Vojtěch Kovářík, *Nemocnice*, 2006, barevný linoryt

1.3.4 Dave Lefner

Dave Lefner (*1969) je současným americkým grafikem věnující se barevnému redukovanému linorytu. Umění studoval na státní univerzitě v Northridge v Kalifornii[59], pro grafiku se rozhodl poté, co jej začala tehdejší konceptuální umělecká scéna v galeriích frustrovat a chyběla mu v umění řemeslnost. Linoryty tvoří zásadně redukovaně, kdy celý motiv tiskne pouze z jednoho bloku lina, předlohou mu jsou jím pořízené autorské fotografie. Používá až sedmnáct různých barev a obvykle tiskne v nákladu sedmi kusů, přičemž vznikne pět finálních verzí, jedna zkušební a jedna určena pro portfolio. [60]

Celý život v kalifornském Los Angeles se odráží v jeho tvorbě. Zrcadlí se v ní nostalgie po stárnoucích, avšak jedinečných výkladních skříních, značkách i architektuře

---

[cit. 2022-03-19]. Dostupné z: https://vltava.rozhlas.cz/cena-vladimira-boudnika-vojtech-kovarik-5076918

[58] KOVÁŘÍK, Vojtěch a Martin SOUČEK. *Vojtěch Kovářík*. Klatovy 2006, str. 7

[59] ART STORIES: Dave Lefner Interview & Studio Tour. [online] [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: https://vintageindie.typepad.com/vintage_indie/2009/08/art-stories-dave-lefner-interview-studio-tour.html/

[60] HERON, Christy. Documenting what's disappearing. [online] [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: https://www.newtimesslo.com/sanluisobispo/documenting-whats-disappearing/Content?oid=2938345

ze všech koutů Los Angeles. Dokumentuje pamětihodnosti města andělů, které se pomalu, ale jistě vytrácejí, snaží se tak o zastavení času alespoň ve svých velmi detailních a precizních dílech.[61] Zřejmě nejvíce ve svých grafikách zobrazuje neonové nápisy, paradoxně viděné za denního světla. Každý oceňuje jejich okouzlující vzhled, když září do noci, Lefnera ale fascinuje i jejich krása ve dne, kdy jsou vidět i zrezivělé části a popraskané trubky. Jeho dalším výrazným námětem jsou auta z 50. a 60. let, u kterých obdivuje jejich jedinečný design. Ve své tvorbě jej silně ovlivňuje pop-art i typografie, tvoří autorské abecední série inspirované neony nebo např. obaly od lízátek.[62]

Obr. 17 – Dave Lefner, *Thunderbird*, 2013, barevný linoryt

[61] Money is war / Paradise lost. [online] [cit. 2022-03-13].
Dostupné z: https://subliminalprojects.com/exhibitions/money-is-war-paradise-lost/
[62] LEFNER, Dave. Objects. [online]. [cit. 2022-03-13].
Dostupné z: https://www.davelefner.com/#!/linocuts/objects

Jak jsme tam stáli a dívali se na slunce zapadající do moře, táta povídá: „V každé domácnosti by měl být stůl umění, na který se jedna po druhé dávají věci, aby si je každý v té domácnosti mohl důkladně prohlédnout a opravdu je vidět.“

„Co bys ty na takový stůl položil?“

„List. Minci. Knoflík. Kámen. Utržený kousek novin. Jablko. Vejce. Oblázek. Květinu. Mrtvý hmyz. Botu.“

„Takové věci přeci každý viděl.“

„Samozřejmě, ale nikdo se na ně nedívá, a to je právě umění. Dívat se na dobře známé věci, jako by je člověk nikdy před tím nebyl viděl. Obyčejný arch papíru popsaný na stroji. Kravata. Kapesní nůž. Klíč. Vidlička. Šálek. Láhev. Mísa. Kaštan.“

„Co baseballový míček? Baseballový míček je krásná věc.“

„To tedy je. Něco bys položil na ten stůl a díval by ses na to. Příští den ráno bys to dal pryč a položil tam něco jiného – cokoli, protože mezi věcmi, které vytvořila příroda nebo člověk, není ani jediná, která nezaslouží, aby se na ni člověk podíval zvlášť dobře.“[63]

William Saroyan, *Tati, tobě přeskočilo* (1957)

---

[63] SAROYAN, William. *Tati, tobě přeskočilo*. Bratislava 1993, str. 95-96

2 PRAKTICKÁ ČÁST

V praktické části vysvětluji námět a inspiraci, která mě vedla k výběru tématu diplomové práce. Dále zmiňuji postup tvorby návrhů, výběr techniky zpracování a formátu a v neposlední řadě popisuji hlavní tvůrčí proces tvorby matric a samotného tisku.

2.1 Námět a hlavní inspirace

Námětem diplomové práce se staly věci. Obyčejné, staré a opotřebované, ale i nové nebo jednorázové předměty denní i příležitostné potřeby. Hlavní nápad přišel v rámci jednoho z tzv. lockdownů během koronavirové pandemie, kdy bylo žádoucí setrvávat co nejvíce ve svých domovech. Člověk byl nucen trávit téměř veškerý svůj čas v prostoru, který přestože tvoří jeho domov, je plný věcí, jejichž přítomnost si už ani neuvědomuje.

Celý život jsem vyhledávala jako inspirační zdroj k tvorbě svět kolem mne. Bavilo mě kreslit to, co vidím – ulice, stavby, stromy, zvířata, vybírala jsem si i náměty v bezprostředním okolí, jako květiny na stole, pracovní stůl nebo i vlastní nohy nebo ruce. Během koronavirové krize, kdy jsem kvůli distanční výuce trávila až přespříliš času v rodném domě, začala jsem si více všímat věcí, kterými se i s dalšími členy rodiny obklopuji. Přemýšlela jsem nad předměty, které leží na svých místech v podstatě odjakživa. Člověk kolem nich chodí odmalička, nad jejich používáním se nepozastavuje. Většinou až v případě, kdy se daný předmět rozbije nebo změní polohu, uvědomuje si jeho ztrátu a nepřítomnost. Častokrát máme k předmětům každodenní potřeby i velmi hluboký vztah, který se pak projevuje až s jejich absencí.

Předměty, ke kterým mám občas až iracionální vztah, jsem si fotografovala nebo kreslila přímo do skicáku vždy v jejich přirozeném prostředí. Díky tomu jsem mnohdy získala zajímavé nalezené zátiší. Už jen tím, že nad předměty začne člověk více hloubat, jaký je vlastně jejich příběh, kde se vzaly nebo jak jsou staré, věnujeme jim pozornost, na kterou nejsou zvyklé. Jejich skicovaní či dokonce převádění do linorytových matric a následně grafik je poté takovým vděčným poděkováním a oceněním za jejich věrnost a služby.

Volba techniky byla již od počátku jistá. Během vytváření bakalářské práce mi linoryt učaroval a chtěla jsem jej ve své tvorbě povýšit na novou úroveň. Inspirací pro barevný a částečně redukovaný mi byli také tvůrci sdílející svou tvorbu na sociální síti Instagram. Mezi mého favorita patří ruská výtvarnice Elina Adrshina. Pracuje s mnoha barevnými vrstvami, které postupně odrývá z jedné matrice. Její náměty jsou často pohádkového

charakteru, mezi motivy se objevují králíci, kočky, ale také květiny nebo drobná zátiší. V jejích grafikách mě fascinuje množství barev, které používá a způsob, jakým s nimi pracuje.

Obr. 18 – Elina Adrshina, *Rabbit family. Dinner*, 2021, redukovaný linoryt

Inspirací, zejména poté při samotné tvorbě, mi byl Michal Cihlář, který je již zmíněn v předchozí části. Velmi mě zaujal jeho precizní a přesný styl rytí a ručního tisku. Jeho přístup k tvorbě mi je navíc velmi blízký. *„Mám rád realismus. V práci se proto často vracím ke klasicky chápanému zátiší. Ale na námětu mé grafiky při práci vlastně ani tak nezáleží, protože nejdůležitější věcí bylo pro mne vždycky cizelování řemesla a kontakt s vyrývanou plochou linolea… V dnešní době konjunktury fotografie a v éře nadnárodní devalvace umění novými médii si tak vytvářím svůj soukromý vlastnoruční mikrosvět. V něm je vše při starém, Švabinský s Váchalem září do noci.“*[64]

[64] Michal Cihlář, (Současný český linoryt: Cihlář, Kovářík, Křen, Piekar, Vičar : Východočeská galerie v Pardubicích, [Dům U Jonáše], 15. února - 15. dubna 2012. Pardubice: Východočeská galerie v Pardubicích, zámek 3, 2012. ISBN 978-80-85112-64-1.), str. 6

2.2 Vlastní tvorba

V následujících kapitolách popisuji postup při tvorbě grafik. Od původních skic postupuji k podkladům vytvořeným v grafickém programu, pokračuji přes vyrývání matric a celý proces zakončuji tiskem v grafickém lisu.

2.2.1 Příprava podkladů

Při výběru námětů pro výsledné grafiky jsem vycházela z kreseb ve skicáku a fotografií. Všední předměty ve svém okolí a náhodná obyčejná zátiší jsem zachycovala prostřednictvím fotoaparátu v telefonu a pokud byla možnost, kreslila jsem si je. Některé náměty jsem později zpracovávala pomocí různých kreslicích technik, např. barevnými fixy, suchými pastely, tenkým černým perem nebo jako digitální kresbu.

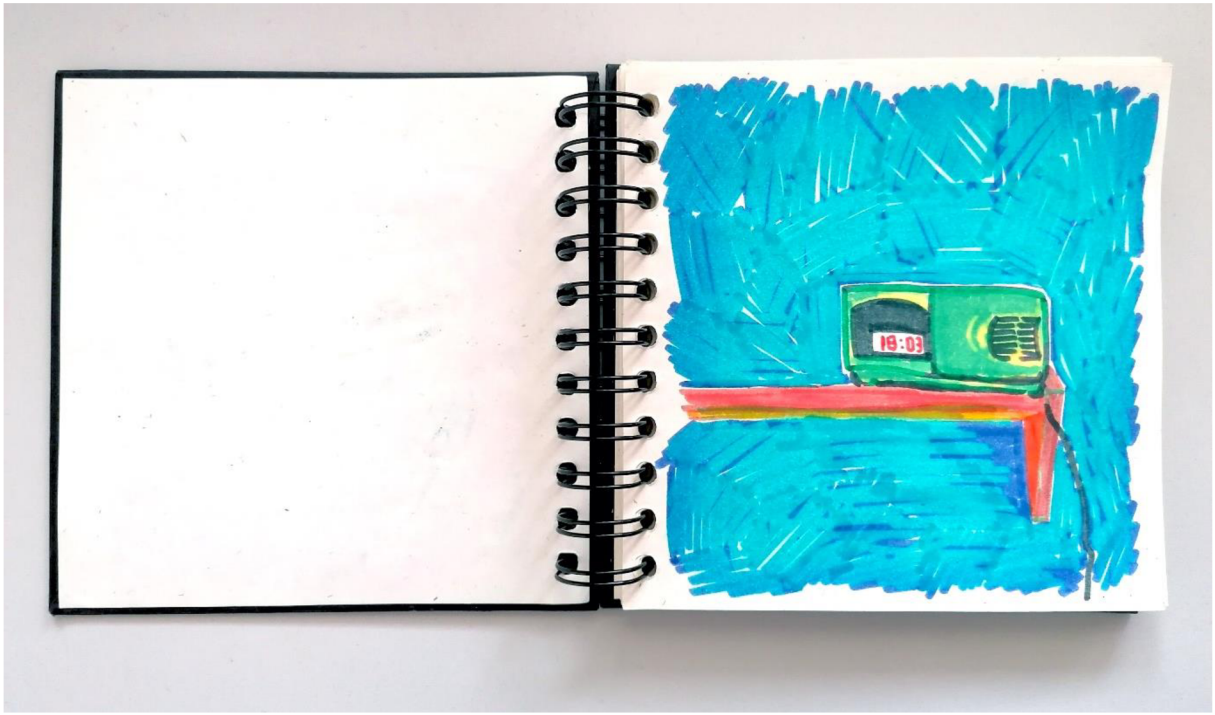

Obr. 19 – Prvotní skica, barevné fixy

Každý námět jsem si podle fotografie předmětu převedla na tabletu do digitální podoby v programu Procreate. V programu jsem rozkreslila požadované barevné vrstvy a vytvořila si tak poměrně přesný návrh finální grafiky. Při kresbě jsem navíc postupovala stejným způsobem jako při klasickém linorytu – z jednotlivých barevných ploch jsem pomocí nástroje guma "odrývala" požadovaná místa. Výhodou tohoto způsobu práce je, mohu s podobou obrazu neustále pracovat, měnit vrstvy, barevnost a velikost. Díky tomu lze dosáhnout perfektního výsledku, který poté v procesu tisku kvůli technice redukovaného

linorytu již není možné upravovat nebo měnit. Program zaznamenává čas strávený u jednotlivých souborů a nahrává celý tvůrčí proces, návrh jednoho motivu zabral v průměru jedenáct hodin čistého času.

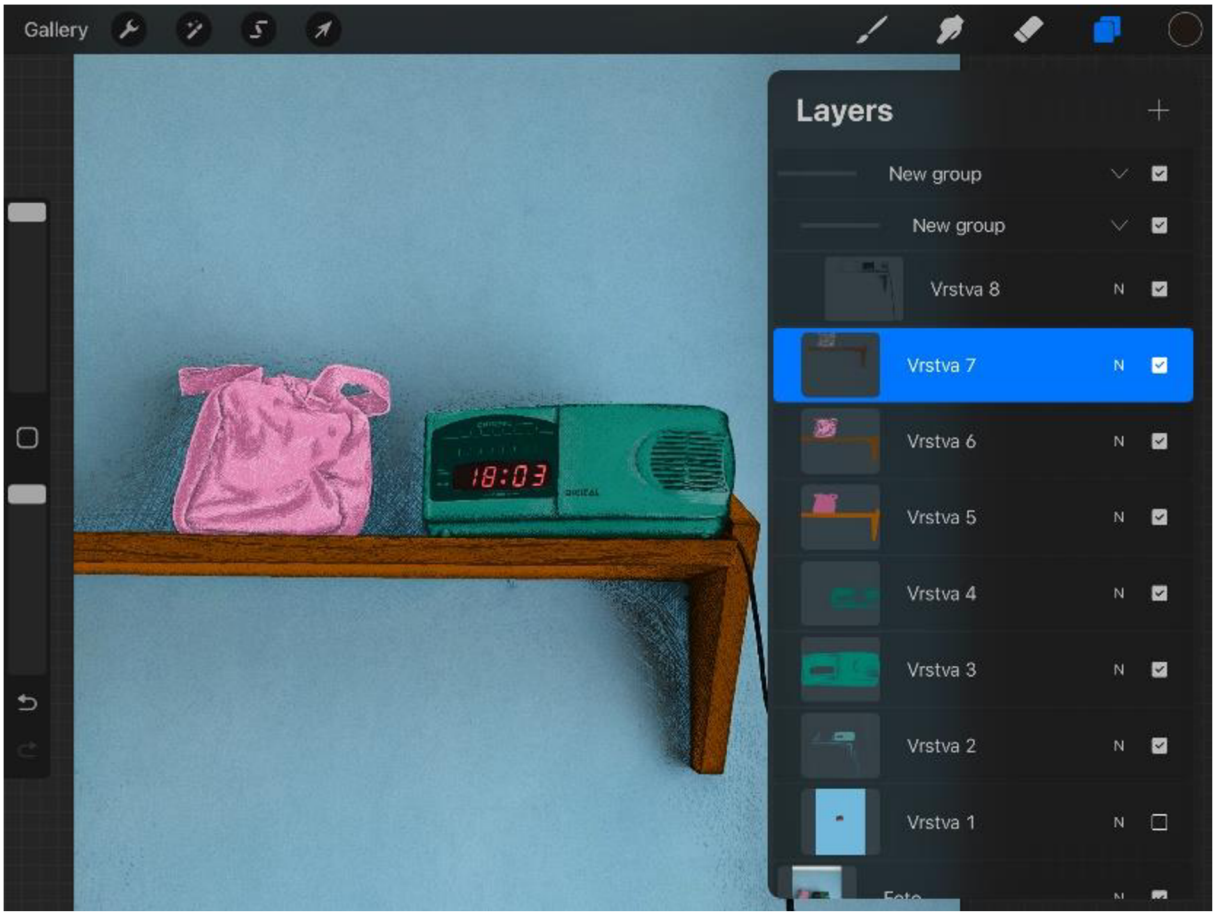

Obr. 20 – Práce s fotografií v programu Procreate

2.2.2 Příprava matrice

Lino jsem zvolila stejné jako při tvorbě bakalářské práce. Dobře se mi s ním pracovalo, a protože jsem potřebovala větší počet matric různých velikostí, bylo žádoucí, aby mělo stejnou výšku a žádné kazy. Jednotlivé vrstvy jsem si vytiskla na xeroxové tiskárně a na lino přenášela pomocí speciálního nitro ředidla. Díky ředidlu se tisková barva rozpustí a ulpí na podložce. Vznikne tak navíc žádoucí zrcadlově obrácený obraz. Matrici jsem odrývala pomocí linorytových rydel s různými profily podle požadované stopy. V mém případě se nejčastěji jednalo o rydlo s profilem ve tvaru V, díky čemuž jsem mohla odrývat tenké linka a dosáhnout tak velkého množství detailů.

Zprvu jsem chtěla odrývat matrici pro každou barevnou vrstvu zvlášť. Nakonec jsem se rozhodla pro kombinovanou techniku a pracuji tak s částečně redukovanými matricemi.

Díky redukované formě, při které se jedna matrice postupně odrývá a tiskne větším počtem barev, lze dosáhnout mnohem větší přesnosti, což bylo pro mě prioritou. Nevýhodou redukovaného linorytu je však nemožnost opakovat tiskový proces, a proto je nutné vytisknout najednou celý náklad. Pro každý grafický list je tedy použit určitý počet matric, přičemž počet použitých barev je podle náročnosti dvojnásobný až trojnásobný.

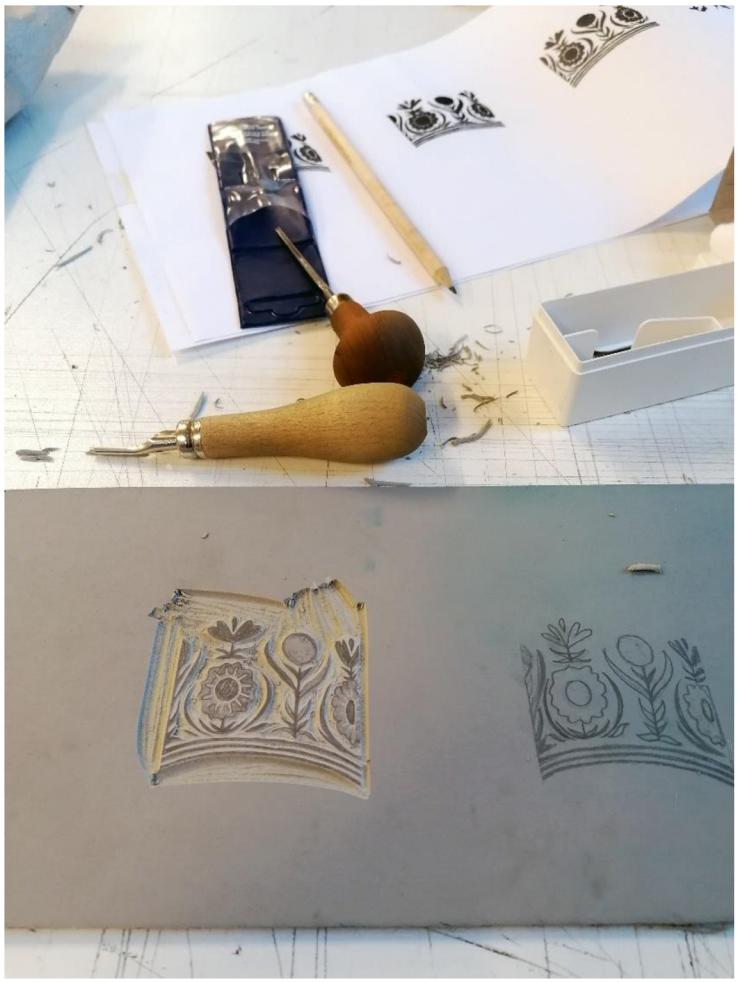

Obr. 21 - Rytí matrice

2.2.3 Tisk v grafickém lisu

Pro tisk jsem zvolila tiskařský lis, který je k dispozici ve školním ateliéru grafiky. Důležité bylo nastavení lisu, aby barvu dostatečně otiskl a zároveň aby matrice nezanechávala reliéf na rubové straně papíru. Tiskla jsem pomocí ofsetových barev, které jsem míchala do požadovaných odstínů. Velkým pomocníkem se mi stal magnesiový prášek, díky kterému barva získala požadovanou hustotu a nezatékala do tenkých vyrytých linií v matrici. Využívala jsem i transparentní barvy, díky čemuž nebyla vrstva stoprocentně krycí. Barvu jsem na matrici navalovala gumovým válcem v tenké vrstvě, aby v lisu neklouzala po již

natištěných barevných plochách a nedocházelo k posunování papíru a nepřesnostem. Protože barva dlouho zasychá, mohla jsem příští vrstvu tisknout nejdříve následující den. Každou matrici jsem navíc musela pro novou vrstvu upravovat, celý tiskový proces se stal časově relativně časově náročným. Po dobré zkušenosti jsem použila stejný papír jako u bakalářské práce – *Munken Lynx Rough* s gramáží 300 g v základním rozměru 1000 × 700 mm, jehož formát jsem upravovala pro každou grafiku zvlášť.

Aby mi jednotlivé matrice a vrstvy správně a přesně seděly, vytvořila jsem si na tenkém plexiskle tzv. „zámeček“. Ten tvořil pevný pravý úhel, ke kterému jsem poté přikládala různě velké zarážky, jež držely matrici na správném místě. K zámečku se následně přiložil papír, díky čemuž se matrice otiskla vždy na správném místě. K vyhovující poloze matrice jsem si pomáhala také pauzovacím papírem, který sloužil jako zrcadlo, na které jsem si obkreslila obrys matrice. Pauzovací papír jsem pak pokládala pod plexisklo a zarovnávala jej k zámečku.

Matrice jsem nejprve tiskla pouze zkušebně. Díky tomu jsem odhalila případné chyby v odrytí a mohla tak matrice ještě před ostrým tiskem upravit. Abych docílila co největší přesnosti, projížděla jsem matrice s papírem lisem pouze jedním směrem. Papír i matrice ale během projíždění lisem tak jako tak lehce klouzaly, rozměry matrice a natisknutého obrazu se liší i o několik milimetrů. V případě klasického obdélníku a čtverce se dařilo tisknout jednotlivé vrstvy poměrně přesně s drobnými odchylkami, problém způsoboval zejména dlouhý úzký formát matrice, který se v lisu vlnil. V tomto případě se i přes snahu nepodařilo jednotlivé vrstvy natisknout v tak precizním provedení, jak bych si představovala.

Drobný problém způsobovaly i samotné lino. Po použití každé barvy bylo potřeba matrici vyčistit ředidlem. Po opakovaném kontaktu lina a ředidla začalo na určitých místech tvrdnout a nebylo již tak snadné do něj znovu rýt jako v případě lina nového. Přestože je vyrobeno speciálně pro linoryt a jeho zadní strana je zpevněna sítí z juty, tlak lisu se na matricích postupně začal projevovat. Částečně odryté části, které zůstaly zachovány kvůli správnému umístění, se postupem času začaly vlnit a zarovnání tak přestalo být přesné. Z tohoto důvodu bych znovu tisk v lisu nevolila a raději tiskla matrice ručně pomocí knihařské kosti jako např. Cihlář nebo Kovářík.

Obr. 22 – Tisk v lisu

2.3 Finální soubor grafických listů

Výsledkem praktické práce jsou tři grafické listy. Pro každý z nich jsem zvolila odlišnou velikost formátu, množství barev, vrstev i matric. Kromě toho vzniklo několik zkušebních tisků a tisky na pauzovacím papíře.

2.3.1 Hodiny

Digitální hodiny, které mají své místo na polici v ložnici rodičů, byly jedním z prvních motivů, které jsem si zaznamenala do skicáku. Čím více kreseb jsem vytvořila, tím více jsem si byla jista, že právě tyto hodiny chci převést do linorytu a barev. Jedná se o digitální hodiny značky Ciatronic a nacházely se na stávajícím místě již dlouho před mým narozením. Dalo by

se tedy říci, že mi ukazují čas celý můj život. Čas na hodinách je náhodný, zůstal zastaven v době, kdy jsem jej jednoho dne vyfotila. Paradoxem je, že jakmile jsem hodiny převedla do digitální kresby a byla krok od jejich přenesení do lina, přestaly fungovat. Když z police zmizely, aby se nechaly opravit, uvědomila jsem při každém pohledu na polici zející prázdnotou ještě silněji můj vztah k nim a jejich ztrátu. V jejich blízkosti se nachází látková růžová taštička. Více než ona samotná je důležité to, co je v ní. Obsahuje talismany a různorodé předměty, které nosí štěstí. Jedná se o naprosto obyčejné věci, jednoduše nalezené nebo darované, nejen pro mě mají ale velkou cenu a věřím, že štěstí opravdu nosí.

Obr. 23 – *Hodiny*, digitální předloha

Grafika má rozměry 395 × 290 mm, velikost celého listu je 720 × 510 mm. Na motiv jsem použila celkem třináct barev v osmi vrstvách a vytiskla ji ze čtyř různých postupně odrývaných matric v nákladu 10 kusů.

Obr. 24 – *Hodiny*, finální podoba

2.3.2 Hrnečky

Dalším motivem, který jsem pro grafiku vybrala, je řada hrnečků s květinovým vzorem. Stojí na poličce v kuchyni více než tři desítky let a dle vyprávění nikdy nebyly použity k jejich původnímu účelu. Z obyčejných porcelánových hrnků, které čekal osud neustálého používání a otloukání až do jejich pravděpodobného rozbití, se tak již od počátku stalo umělecké dílo, které zkrášluje a zútulňuje prostor. Přestože se z nich v naší domácnosti zřejmě nikdy nikdo nenapil, staly se důležitou součástí naší rodiny a jsou jedním ze symbolů, které mi vytanou na mysli, když se řekne slovo „domov“.

Velikost grafiky je v tomto případě 720 × 200 mm, papír jsem použila v rozměrech 980 × 360 mm. Tisk jsem provedla v devíti barvách i vrstvách z tří různých matric v nákladu 10 kusů.

Obr. 25 – *Hrnečky*, digitální předloha

Obr. 26 – *Hrnečky*, finální podoba

2.3.3 Konvička

Třetím námětem se stala konvička na zalévání pokojových květin, přičemž její umístění se čas od času mění. Obvykle je k nalezení v koupelně, ve verandě či na schodišti, kde je k rostlinám nejblíže. Jedná se poněkud o retro kousek, který přestože už také něco pamatuje, je stále ve výborné kondici. V tomto případě velmi oceňuji její design, protože je vzhledově nadčasovým minimalistickým kouskem a zároveň se výborně osvědčila ve své funkčnosti. Jejím věrným službám jsem tak vděčna nejen já, ale i květiny, kterým se díky ní dodává dostatek vláhy.

Grafika s motivem konvičky má velikost 295 × 290 mm, papíry jsem upravila na rozměry 720 × 480 mm. V tomto případě jsem pro grafiku zvolila pouze ze dvě různé matrice, použila na ni osm barev v osmi vrstvách a vytiskla ji v nákladu 10 kusů.

Obr. 27 – *Konvička*, digitální předloha

Obr. 28 – Konvička, finální podoba

3 DIDAKTICKÁ ČÁST

V didaktické části se věnuji tématu všednosti ve dvou různých případech. Tím prvním je tvorba výtvarných činností určených dětem ve výtvarném kroužku. V druhém případě jsem se rozhodla oslovit dospělé a vyzvat je k výtvarné tvorbě.

3.1 Všednost s dětmi

V rámci didaktické části jsem vytvořila dva výtvarné náměty zaměřené na všední předměty a linoryt. Jejich realizaci jsem uskutečnila ve výtvarných kroužcích, které celý rok vedu, v Domově dětí a mládeže v Olomouci. Díky tomu, že jsem děti již znala, mohla jsem tak činnost přizpůsobit věku i individuálním potřebám dětí v obou skupinách. S dětmi jsem na námětech pracovala v rámci dvou týdnů v 90 minutových blocích, v prvním týdnu proběhla hlavní motivace a zahájení práce, druhý týden byl poté věnován dokončení a reflexi činnosti.

3.1.1 Komiks – Co dělají věci, když se nikdo nedívá?

Tvorbu komiksového příběhu jsem realizovala ve skupině ve věkovém rozmezí 9–11 let, přičemž polovinu dětí tvořili chlapci. I z toho důvodu jsem pro ně vybrala danou aktivitu. Nejprve jsem se dětem položila několik motivačních otázek. Zajímalo mě, zda znají pohádku *Toy Story: Příběh hraček* – principem filmové série jsou hračky, které v nepřítomnosti lidí ožívají. Po kladných odpovědích jsme si povídali, zda by neživé věci opravdu mohly oživnout a zda bychom to mohli nějak zjistit. Vznikla zajímavá debata během které jsme došli k závěru, že pokud by věci spolu dokázaly spolupracovat, lidé by se jejich tajemství nedozvěděli. V průběhu samotné činnosti jsme také debatovali nad ztrácením věcí a jejich objevování na úplně jiných místech, čímž by se domněnka o jejich tajném životě přeci jen potvrdila.

Po úvodním společném rozhovoru jsem dětem vysvětlila hlavní úkol – kresba komiksového příběhu, kde je hlavním hrdinou jimi vybraná neživá věc, která ožije. V rámci zadání jsem je ještě seznámila s principy komiksu, jeho podobami a charakteristickými znaky a vysvětlila několik pojmů, jež se váží k tématu, např. panel nebo strip. Některé děti zprvu nevěděly, jak začít, který předmět si vybrat a jaký k němu vytvořit příběh, povzbuzovala jsem je tedy nápomocnými otázkami. Netrvalo dlouho a všechny se daly do práce. K dispozici měly pomocné papíry na skicování, zaznamenávání nápadů a rozvržení příběhu, dále papíry formátu A3 a A4, které si mohly vybrat podle svých preferencí, tužky a černé linery

pro finální podobu. Část dětí kreslila rovnou černým linerem, jiné si příběh pečlivě předkreslovaly tužkou a výsledek teprve poté obkreslovaly.

Obr. 29 – Kresba komiksu *Dobrodružství citrónka a lampy* (D., 9 let)

Rychlost práce byla u dětí rozdílná, některé stihly práci dokončit do konce hodiny, jiné na ní pokračovaly v následujícím týdnu. Pro děti, které měly komiks již hotový, jsem připravila další aktivitu. Jejich úkolem bylo poskládat z nalezených věcí v učebně zátiší, které se následně snažily nakreslit nedominantní rukou, rukama spojenýma v pěst, pomocí nohy a všemi dalšími způsoby. Nejprve jsme si společně vysvětlili pojem zátiší, protože jej některé děti neznaly. Debatovali jsme nad tím, co všechno by se za zátiší mohlo považovat, v knihách jsem jim ukázala také několik příkladů z dějin umění. Poté se rozešly po učebně a začaly hledat předměty, ze kterých by si chtěly poskládat své zátiší. Díky tomu, že si děti vybraly vlastní předměty, kreslení je více bavilo. Protože se jednalo o skupinu dětí ve věku, kdy jsou ke své kresbě přehnaně kritičtí, nemusely být na svůj výsledek vzhledem k technice příliš přísní. Během hodiny a půl zátiší několikrát přestavěly, vyměnily předměty a několik způsobů kresby. Některé dívky kresba podle modelu velmi zaujala, a tak kreslily pouze jeden předmět, sice nedominantní rukou či rukama v pěst, ale s velkou precizností.

Když měli všichni své komiksy hotové, proběhla společná reflexe činnosti. Děti si komiksy navzájem popsaly a u vybraných proběhla krátká diskuze, jaký by mohl mít příběh pokračování. Pro tuto činnost jsem si stanovila vzdělávací cíl: *„Děti jsou schopny nakreslit několikapanelový komiksový příběh o jimi zvolené neživé věci a poté jej převyprávět ostatním.“* Cíl se mi podařilo splnit, všechny děti zvládly vytvořit mnohdy velmi vtipné komiksy, kde hlavní roli hrála lampa, která chtěla mít nožičky, PET lahev na okraji společnosti nebo tubičky barev, jež pořádaly diskotéku v pokoji.

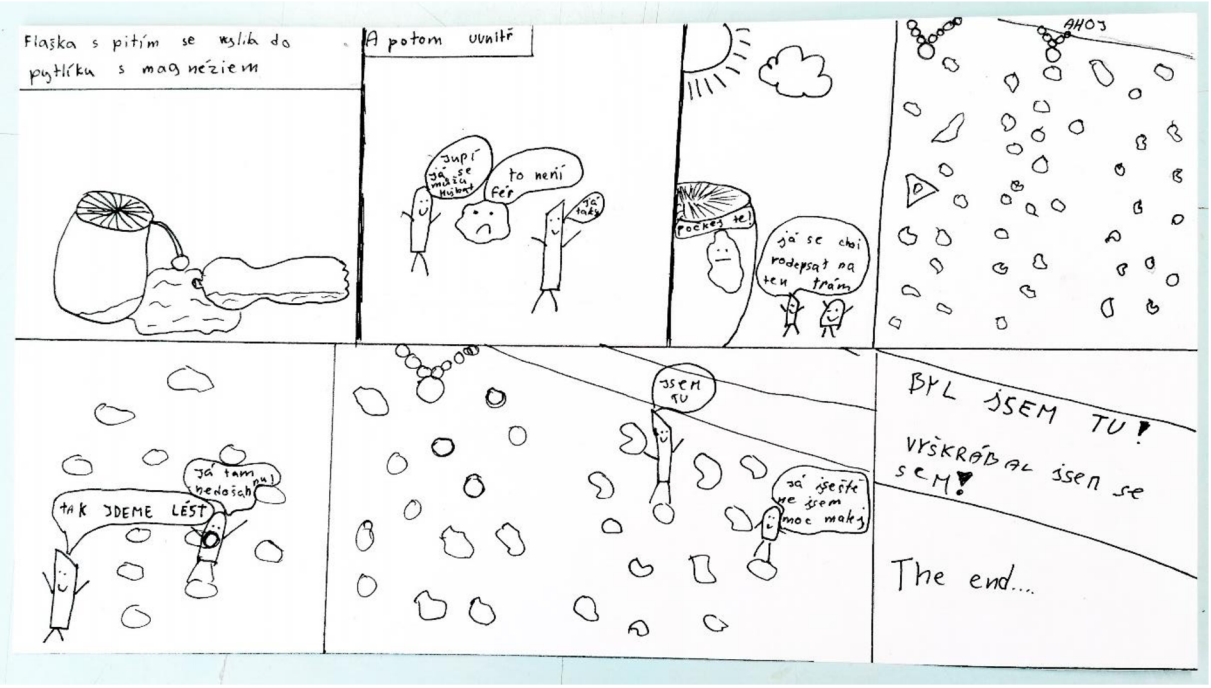

Obr. 30 – *Magnézium na lezecké stěně* (H., 12 let)

3.1.2 Linoryt – Můj oblíbený předmět

Pro druhý námět jsem zvolila techniku linorytu. Činnost jsem realizovala ve druhé skupině dětí, kterou tvořily pouze dívky ve věku od 7 do 11 let. Pro tuto skupinu jsem linoryt vybrala také proto, že jich je menší počet než v předchozí skupině a mohla jsem tak lépe dohlížet na bezpečnost při rytí. Jako hlavní motivaci jsem zvolila úryvek z knihy *Tati, tobě přeskočilo* od Williama Saroyana (str. 30). Po přečtení úryvku jsem se dívek ptala, který předmět by na stůl položily ony a proč. Diskutovaly jsme také nad tím, jak jsou různé věci pro nás různě důležité, narazily jsme na rozdílnost potřeby předmětů pro např. přežití na pustém ostrově nebo potřeby mít u sebe určitou věc, protože k ní máme důvěrný vztah.

Po rozhovoru, který poté pokračoval i během samotné výtvarné činnosti, jsem dětem vysvětlila princip techniky linorytu, tisku z výšky obecně a práci s rydly. Rytí jsem jim

názorně předvedla na vlastní matrici, kterou jsem připravovala pro jednu z grafik. Dívky se techniky zprvu obávaly, protože ani jedna s linorytem neměla zkušenost, po vyzkoušení je ale rytí začalo velmi bavit a téměř všechny si stihly odrýt ještě jednu matrici s vlastním motivem.

Obr. 31 - Rytí matric

Následující týden část dívek dokončovala své matrice z předchozího týdne, jiné se již vrhly na tisk. Před tiskem jsem jim vysvětlila, jakým způsobem lze matrice tisknout. Zmínila jsem tisk v lisu, ve kterém své grafiky tisknu já, dále tisk pomocí lžíce nebo kostice, přičemž jsem připomenula i osobnost Michala Cihláře a jeho způsob práce, a tisk pomocí ručního kuličkového lisu, který jsme měly k dispozici v dílně. Dětem jsem nejdříve předvedla navalování barvy, barvení matrice a tisk, poté si již pomáhaly vzájemně samy a já jim jenom asistovala v případě přidání barvy nebo když si s něčím nevěděly rady. Nadchlo je, že z jedné matrice mohou vytisknout větší množství obrázků, a tak si půjčovaly matrice i mezi sebou a tiskly v různých barevných variacích.

Na konci hodiny proběhla společná reflexe činnosti, kdy jsme se podívaly na výsledné tisky. Navzájem zkoušely popsat, proč kdo zvolil jaký předmět nebo na co jej používá. Nakonec jsem se dívek zeptala na několik otázek k činnosti. Zajímalo mne, co jim přišlo na celé technice nejtěžší – nejčastější odpovědí bylo samotné rytí, protože si musely dávat pozor, aby neryly proti sobě či ruce a ne vždy je rydlo poslouchalo. Všechny se ale shodly na tom, že je linoryt velmi bavil a vyptávaly se, kdy se bude rýt znovu. Pro činnost jsem si

zvolila vzdělávací cíl: *„Děti jsou schopny vytvořit linoryt s jednoduchým motivem, matrici samostatně vytisknout v několika variantách, při práci dbají na bezpečnost a jsou ochotny si vzájemně pomáhat.“* I zde se mi cíl podařilo splnit včetně dodržování bezpečnosti, jindy štěbetající dívky se při rytí pečlivě soustředily a ke zranění naštěstí nedošlo.

Obr. 32 – Tisk a lisování

Obr. 33 – *Hrnek na kakao*, (N., 7 let)

3.2 Všednost očima druhých

Všednost je subjektivní, zejména pak vztah k všedním předmětům je velmi individuální a často také intimní záležitostí. Věci, kterými se obklopujeme, utváří náš domov i nás samotné. Zajímalo mě, jaké předměty jsou důležité i pro ostatní, proto jsem se rozhodla oslovit přátele i neznámé na sociálních sítích, aby nakreslili věci, které tvoří jejich všednost. Kromě toho, aby si uvědomili, které důležité předměty ve své blízkosti jenom míjí a nevědomě používají, jsem je navíc povzbudila k tvorbě už jen z důvodu, že kresbou mohou svým oblíbencům poděkovat za věrnost a služby. Většina zájemců mě již v úvodu upozorňovala, že „neumí kreslit“, kromě vysvětlení úkolu jsem je tedy i ujišťovala, že se určitě nemají čeho bát. Kresba a výtvarná tvorba obecně by měla lidem přinášet zejména radost a rozhodně nevyvolávat strach.

Zájemcům jsem předala nebo na jejich adresy odeslala obálku, která obsahovala vzkaz s vysvětlením úkolu, báseň *Věci* od Jiřího Wolkera (str. 6) jako inspiraci a kartu, která se skládá ze dvou částí – levé, na které se nachází rámeček, do kterého se kreslí, a pravé, kam napíší informace o svém díle, věk, povolání a jméno či přezdívku. Poté mi karty poslali či předali zpět. Odesláno bylo přes třicet karet, některé se bohužel nestihly vrátit včas nebo se ztratily po cestě. Navrácených karet bylo nakonec 22, nejmladšímu přispěvateli bylo 19 let, nejstaršímu 60 let. Větší podíl tvořili učitelé z mateřských nebo základních škol, zapojili se ale také studentka fyzioterapie nebo práva, houslistka, policista, logistik, PR specialistka a další. K výzvě se připojil alespoň v online podobě také učitel ze Slovenska.

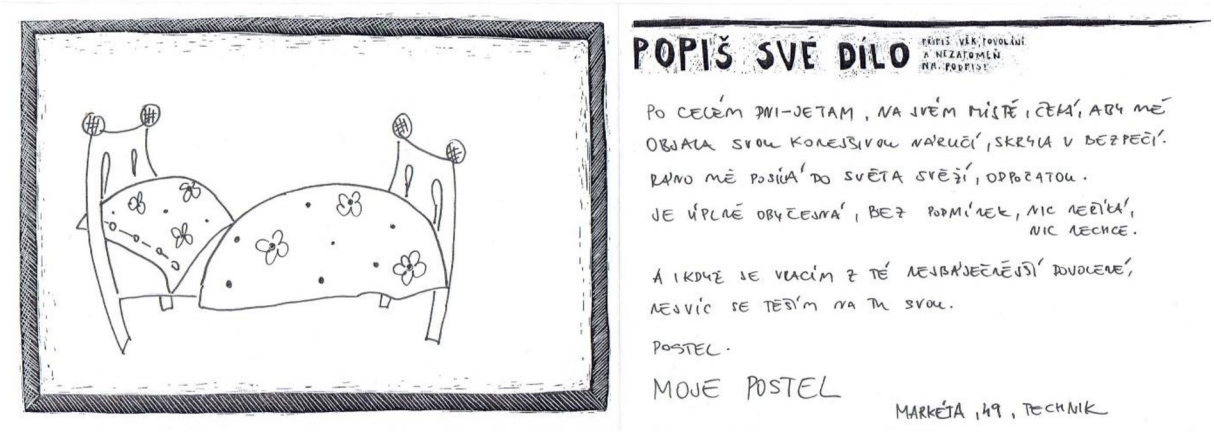

Obr. 34 – Všednost podle Markéty (49 let, technik)

Přestože se některé motivy opakovaly, nikdy se nejednalo o úplně stejný předmět. V rámečcích se sice mohl objevit jeden námět vícekrát, ale i tak byl každý jeden z nich originálním kusem se svou vlastní historií a majitelem. Oblíbeným motivem byla káva, která se v různých variacích objevila hned několikrát, a to v podobě kávových zrn, mlýnku nebo aeropressu. Kristýna (29 let, logistik) jí poslala tento vzkaz: *„Díky, kávo, žes mi pomohla vystudovat a že mi pomůžeš mít každý den chvilku klidu i v openspace, když se potkávám se svým stínem ve dveřích.“* Protože jsem oslovila i několik umělecky založených duší, objevuje se mezi předměty několikrát také tužka. Jejich volbu vysvětlila Markéta (38 let, PR na Fakultě sociálních věd) potřebou *„zvěčnit pomocníky, kteří mi kreslení umožňují.“* Mezi dalšími předměty byly brýle, hřeben, postel nebo například hrnek, který Majdu (23 let, studentka fyzioterapie) *„drží nad vodou, když je na dně“*. Poměrně originálními předměty se stala houba na mytí, *„která na konci dne smyje špínu dne“*, a *„neústupný, pravidelný a příšerně otravný“* metronom, jenž avšak podle Alči (23 let, trombonistka) i tak do skupiny milovaných všedností patří. Zajímavým způsobem pojal všednost Martin (27 let, pedagog v MŠ). Všednost rozdělil do dvou částí – vnější a vnitřní. *„Vnější všednost vchází do zapomnění, málo si všímáme a vnímáme.“* Oslavuje sluneční svit, vodu, vítr a vůni květin. Do vnitřní všednosti řadí střechu nad hlavou, skříň – *„pokladnici skýtající cokoliv, od věcí na sebe až po knihy přinášející moudrost, napětí, poučení, zábavu, dějiny, zakoušení zla“*, kalendář, obraz nebo koš, který nás *„zbaví nechtěného, nepovedeného“*.

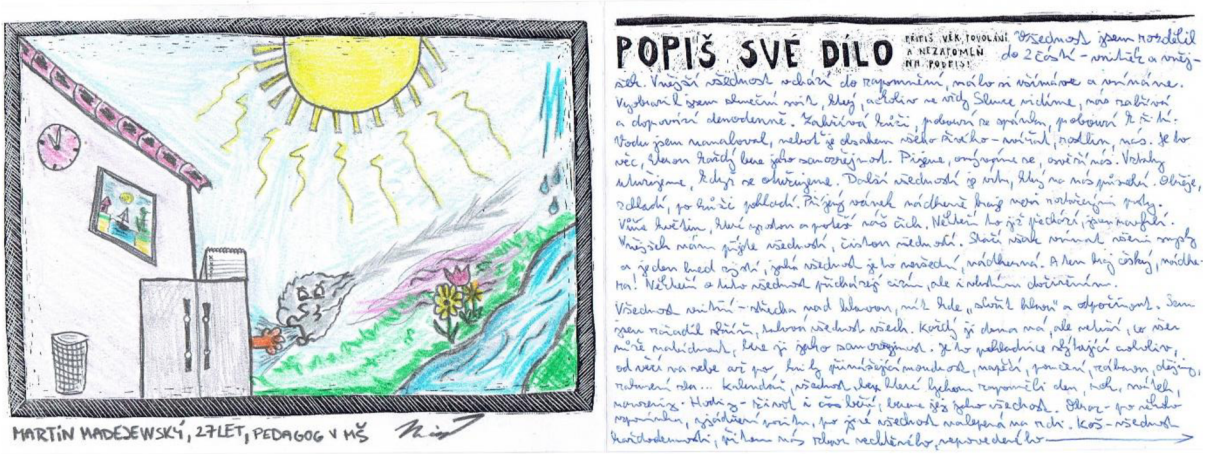

Obr. 35 – Všednost podle Martina (27 let, pedagog v MŠ)

S několika lidmi jsem si o výsledku ještě povídala. Zajímalo mě, jak se cítili před kreslením, během tvorby a když už před sebou měli svůj výsledek. Na otázku ohledně jejich pocitů, kdy před nimi ležela prázdná karta, odpovídali podobně. Cítili směs strachu a nejistoty. Obávali se, že motiv, který si vytvořili v hlavě, nedokáží nakreslit. Děsilo je také, že mají pouze jeden pokus a nemohou obrázek pokazit. Osobně si myslím, že takové pocity mívá každý, prázdná stránka totiž představuje nekonečnou svobodu, se kterou mnohdy nevíme jak naložit. Když se pustili do práce, uvedli, že je obavy opouštěly, kreslení je začalo bavit a tvorbu si užívali. Strach se postupně přeměnil do dobré nálady a pobavení, které vyvrcholilo při dokončení díla. Velké množství účastníků bylo ke své kresbě velmi kritické, přitom se kolikrát jedná o velmi povedené práce. Přestože jim jejich výtvory přišly úsměvné a podle výpovědí pociťovali i trochu trapnosti, reagovali na celou výzvu s nadšením a pozitivně, což mě velmi potěšilo. Cílem totiž bylo nejen uvědomění si důležitosti předmětů, kterými se obklopujeme, ale také nenápadné pobídnutí k zastavení se, vystoupení z rychlého kolotoče života, zamyšlení se nad hloubavou myšlenkou, na které ale nezávisí život, a povzbuzení vzít do ruky tužku a nakreslit věc, kterou mají rádi nebo ji každý den používají, tak, aby ze svého výsledku měli radost.

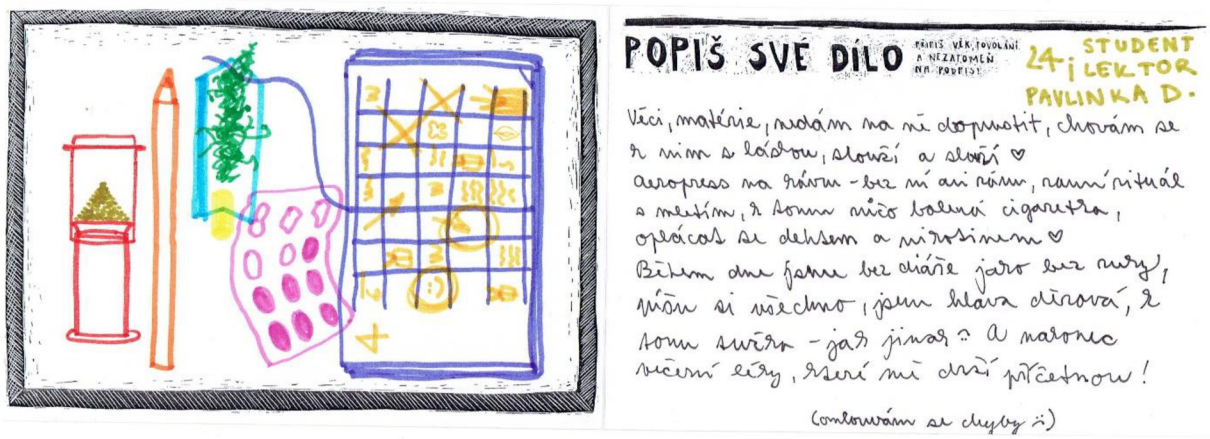

Obr. 36 – Všednost podle Pavlíny (24 let, studentka, lektorka)

ZÁVĚR

V diplomové práci jsem se zabývala všedností. Zajímala jsem se o každodenní předměty, které nám jsou věrnými pomocníky a služebníky, ale také rovnocennými partnery. Mým cílem bylo prostřednictvím výtvarných prostředků vyzdvihnout kvality a důležitost těchto předmětů a ocenit je vtisknutím nové podoby ve formě barevných linorytů.

V teoretické části jsem představila výběr českých umělců, kteří se alespoň v části své tvorby věnovali všednosti, zátiší či prostým každodenním předmětům obecně v různorodých výtvarných technikách. Zabývala jsem se dílem Marie Blabolilové, Venduly Chalánkové, Michala Pěchoučka a Josefa Sudka. Dále jsem čtenářům přiblížila současné umělce grafiky, pro které je v jejich umělecké tvorbě stěžejní technika barevného linorytu. Popsala jsem život a dílo zřejmě nejznámějšího českého grafika pracujícího technikou linorytu Michala Cihláře a zmínila výstavu *Zátiší s hozenou rukavicí* konanou v Plzni, která představuje průřez Cihlářovou tvorbou. Dále jsem představila dílo českých grafiků Pavla Piekara a Vojtěcha Kováříka a amerického grafika Davea Lefnera.

Výsledkem praktické části jsou celkem tři grafické listy technikou vícebarevného linorytu. Popsala jsem hlavní myšlenku celé práce a inspiraci, která mě vedla k vlastní tvorbě. Dále jsem vysvětlila celý proces vzniku od původních skic, přes přípravu digitálních podkladů, vyrývání matric až po samotný tisk. Nakonec jsem odůvodnila výběr předmětů a popsala jejich příběh.

V poslední části jsem se věnovala didaktickému přesahu tématu. Téma všednosti jsem se pokusila zprostředkovat skrze dvě výtvarné aktivity dětem ve výtvarném kroužku a následně také dospělým prostřednictvím výtvarné výzvy. Děti všední předměty zakomponovaly do komiksových příběhů a stejně jako já je zpracovaly prostřednictvím linorytu. V rámci výzvy se nad všedností zamyslelo … dospělých a umožnili světu poznat jejich nejmilejší a nejpotřebnější předměty ve svém životě prostřednictvím kreseb.

Barevný linoryt mě nadchl stejně tak jako krása obyčejných věcí kolem nás. Do budoucna bych ráda cyklus všednosti rozšířila o další náměty, které získaly prozatím jen podobu ve formě skic. Velkým nadšením pro mě byla dopisní korespondence s účastníky výzvy a jsem ráda, že přestože jsem ze všech stran slyšela jen pochybnosti o kresebných dovednostech, všichni nakonec sebrali odvahu, vytvořili krásná díla, na která mohou být právem pyšní, a došli k zjištění, že kreslení přeci jen přináší více radosti než starostí.

POUŽITÉ ZDROJE

4.1 Seznam literatury

1. WOLKER, Jiří, 2019. *Jiří Wolker*. Prostějov: Městská knihovna. ISBN 978-80-270-7766-3.
2. CLAYTON, Hollis, STURGIS, Alexander, ed. *Jak rozumět obrazům: malby a jejich náměty*. Přeložil Josef HRDLIČKA. V Praze: Slovart, c2006, 272 s. ISBN 80-7209-786-5
3. BLABOLILOVÁ, Marie a Jiří HŮLA. *Marie Blabolilová: grafika*. Kostelec nad Černými lesy: Archiv výtvarného umění, 2018. ISBN 978-80-906754-2-1
4. HOROVÁ, Anděla, ed. *Nová encyklopedie českého výtvarného umění*. Praha: Academia, 1995. ISBN 80-200-0521-8
5. FÁROVÁ, Anna. *Josef Sudek*. Praha: Torst, 1995. ISBN 80-856-3957-2.
6. SCHEUFLER, Pavel. *Historické fotografické techniky*. Praha: Informační a poradenské středisko pro místní kulturu, 1993. ISBN 80-706-8075-X.
7. SUDEK, Josef. *Josef Sudek o sobě*. Praha: Torst, 2001. ISBN 80-721-5147-9.
8. SUDEK, Josef a Anna FÁROVÁ. *Zátiší*. Praha: Torst, 2008. ISBN 978-80-7215-340-4.
9. VOLF, Petr. *Michal Cihlář: práce z let 1981-2004*. Praha: BB art. Album (BB art), 2004. ISBN 80-734-1239-X.
10. KOVÁŘÍK, Vojtěch a Martin SOUČEK. *Vojtěch Kovářík*. Klatovy: Galerie Klatovy-Klenová, 2006. Grafika (Galerie Klatovy-Klenová). ISBN 80-870-1302-6.
11. BOUČEK, Vít. *Současný český linoryt: Cihlář, Kovářík, Křen, Piekar, Vičar : Východočeská galerie v Pardubicích, [Dům U Jonáše], 15. února - 15. dubna 2012*. Pardubice: Východočeská galerie v Pardubicích, zámek 3, 2012. ISBN 978-80-85112-64-1.
12. SAROYAN, William. *Tati, tobě přeskočilo*. Bratislava: P&K, 1993. ISBN 80-857-2502-9.

4.2 Seznam internetových zdrojů

1. HUBÁČKOVÁ, Vilma. Marie Blabolilová. Artlist - databáze současného umění [online]. Praha: Centrum pro současné umění Praha, 2006 - 2022, 2013 [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: https://www.artlist.cz/marie-blabolilova-588/

2. MUSILOVÁ, Helena. Adept umění – Vendula Chalánková. *Kulturní magazín Uni* [online]. Praha: Unijazz, 2022, 07/2018 [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: https://www.magazinuni.cz/vytvarne-umeni/adept-umeni-vendula-chalankova/
3. Série elektrospotřebičů. *Vendula Chalánková* [online]. Brno: Vendula Chalánková, 2022 [cit. 2022-02-26].
Dostupné z: http://vendulachalankova.cz/item/serie-elektrospotrebicu/
4. KOSTELNÍKOVÁ, Jitka a Tereza LIŠKOVÁ. Když se moka konvička stane věrnou přítelkyní: Výstava Všednost odkazuje k vnímání sdílené reality. *Portál Českého rozhlasu* [online]. Praha: Český rozhlas, 1997 - 2022, 15. 6. 2021 [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: https://vltava.rozhlas.cz/kdyz-se-moka-konvicka-stane-vernou-pritelkyni-vystava-vsednost-odkazuje-k-8513534
5. Novinky a výstavy. *Vendula Chalánková* [online]. Brno: Vendula Chalánková, 2022 [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: http://vendulachalankova.cz/novinky-a-vystavy/
6. Janáček - Vendula Chalánková. *TIC Brno* [online]. Brno: DARKYZBRNA.cz, 2022 [cit. 2022-02-26].
Dostupné z: https://www.darkyzbrna.cz/janacek-vendula-chalankova/
7. Michal Pěchouček. *Společnost Jindřicha Chalupeckého* [online]. Praha: Společnost Jindřicha Chalupeckého, 2022 [cit. 2022-03-12].
Dostupné z: https://www.sjch.cz/michal-pechoucek/
8. VITVAR, Jan H. Lidé nemusejí všechno chápat. *Respekt* [online]. Praha: Economia, 2022, 10. 4. 2011 [cit. 2022-03-12].
Dostupné z: https://www.respekt.cz/tydenik/2011/15/lide-nemuseji-vsechno-chapat
9. Dva přístroje / Soubor čtyř linorytů. *Nová díla ve sbírkách Galerie hlavního města Prahy* [online]. Praha: Galerie hlavního města Prahy, 2022 [cit. 2022-03-12]. Dostupné z: http://nova-dila.ghmp.cz/galerie/dila/40-dva-pristroje/
10. O ateliéru. *PPF Art | Ateliér Josefa Sudka* [online]. Praha: PPF Art, 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: https://www.atelierjosefasudka.cz/cs/o-atelieru
11. KEJHOVÁ, Tereza. *Současná grafika a její výrazové možnosti s důrazem na techniku linorytu.*[online]. Praha, 2009 [cit. 2022-03-13]. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta. Dostupné z: https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/31014/130043105.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
12. Lino - Mezinárodní sympozium linorytu. *Galerie Klatovy Klenová* [online]. Klatovy: Galerie Klatovy, 2021 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: https://www.gkk.cz/cs/akce/lino/

13. Linolschnitt heute XII – Wettbewerb Grafikpreis der Stadt Bietigheim-Bissingen. *Städtische Galerie Bietigheim-Bissingen* [online]. Bietigheim-Bissingen: Städtische Galerie Bietigheim-Bissingen, 2022 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: https://galerie.bietigheim-bissingen.de/linolschnitt-wettbewerb/
14. FIALA, Jiří. Totální neobyčejný realizmus. *Časopis Vesmír* [online]. Praha: Vesmír [cit. 2022-03-22]. Dostupné z: https://vesmir.cz/cz/casopis/archiv-casopisu/2003/cislo-7/totalni-neobycejny-realizmus.html
15. CIHLÁŘ, Michal. Michal Cihlář – Noviny linorytem. *Font: první grafický časopis* [online]. Praha: Kafka Design, 1991 - 2022, 26. 2. 2008 [cit. 2022-02-02]. Dostupné z: https://www.font.cz/design/michal-cihlar-noviny-linorytem.html
16. KŘÍŽOVÁ, Kristýna. Michal Cihlář je mistrem užité grafiky. *Novinky.cz - nejčtenější zprávy na českém internetu* [online]. Praha: Borgis, 2003 - 2022 [cit. 2022-03-22]. Dostupné z: https://www.novinky.cz/kultura/clanek/michal-cihlar-je-mistrem-uzite-grafiky-103342
17. Michal Cihlář: To jsem si to polepil. *České galerie | Přehled výstav, recenze a zprávy* [online]. Praha: České galerie, 2021 - 2022 [cit. 2022-03-22]. Dostupné z: https://ceskegalerie.cz/cs/vystavy/1930/michal-cihlar-to-jsem-si-to-polepil
18. SYLVESTROVÁ, Marta. Se vším všudy. *CZECHDESIGN* [online]. Praha: Czechdesign, 2003 - 2022 [cit. 2022-03-22]. Dostupné z: https://www.czechdesign.cz/temata-a-rubriky/se-vsim-vsudy
19. Cena Vl. Boudníka. *Nadace Hollar* [online]. Praha: Nadace Hollar, 2022 [cit. 2022-03-22]. Dostupné z: https://nadacehollar.cz/kategorie/cena-iv-boudnika/
20. Michal Cihlář - Zátiší s hozenou rukavicí. *IUmeni.cz - portál současného umění* [online]. Střelice: iUmeni.cz, 2022 [cit. 2022-03-22]. Dostupné z: https://www.iumeni.cz/clanky-recenze/udalosti/2022-michal-cihlar-zatisi-s-hozenou-rukavici/
21. KNOBLOCH, Iva. Pavel Piekar. *Artlist - databáze současného umění* [online]. Praha: Centrum pro současné umění Praha, 2006 - 2022 [cit. 2022-02-29]. Dostupné z: https://www.artlist.cz/pavel-piekar-7385/
22. PETÁKOVÁ, Linda. Pavel Piekar - Incidit. *Český rozhlas Vltava* [online]. Praha: Český rozhlas, 1997 - 2022 [cit. 2022-02-29]. Dostupné z: https://vltava.rozhlas.cz/pavel-piekar-incidit-5166999

23. OUJEZDSKÝ, Karel a Marcel FIŠER. Cena Vladimíra Boudníka / Vojtěch Kovařík. In: *Český rozhlas Vltava* [online]. Praha: Český rozhlas, 1997 - 2022, 20. únor 2008 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: https://vltava.rozhlas.cz/cena-vladimira-boudnika-vojtech-kovarik-5076918
24. FREIBERG, Jan. Vojtěch Kovářík – Nalezené, příležitostně seskupené a hořící. In: *ArtMap* [online]. Praha: Artmap, 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: https://www.artmap.cz/vojtech-kovarik-nalezene-prilezitostne-seskupene-a-horici/
25. ART STORIES: Dave Lefner Interview & Studio Tour. *Vintage Indie* [online]. Cincinnati: Vintage Indie [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: https://vintageindie.typepad.com/vintage_indie/2009/08/art-stories-dave-lefner-interview-studio-tour.html/
26. HERON, Christy. Documenting what's disappearing. *New Time San Luis Obispo* [online]. San Luis Obispo: New Times San Luis Obispo, 2022 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: https://www.newtimesslo.com/sanluisobispo/documenting-whats-disappearing/Content?oid=2938345
27. LEFNER, Dave. Objects. *Dave Lefner* [online]. Los Angeles: Dave Lefner, 2022 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: https://www.davelefner.com/#!/linocuts/objects

4.3 Seznam audiovizuálních zdrojů

1. CIHLÁŘ, Michal. Interview. In: Michal Cihlář – Comix, Galerie Havelka, květen – červen 2020 / HD, Youtube [online] 25. 5. 2020 [cit. 2020-03-22]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=B39iMmrf4ME. Kanál uživatele Jitka Sochorová.
2. CIHLÁŘ, Michal. Interview. In: MICHAL CIHLÁŘ / Zátiší s hozenou rukavicí – reportáž ZAK TV, Youtube [online] 28. 2. 2022 [cit. 2020-03-22]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=75_zbWOwVac. Kanál uživatele Západočeská galerie v Plzni

SEZNAM A ZDROJE OBRAZOVÉ DOKUMENTACE

OBR. 1 – MARIE BLABOLILOVÁ, *KUCHYŇSKÉ ZÁTIŠÍ*, 1994, LEPT 9

BLABOLILOVÁ, Marie. Kuchyňské zátiší. *Artlist - databáze současného umění* [online]. Praha: Centrum pro současné umění Praha, 2006 - 2022 [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: https://www.artlist.cz/uploads/tx_artlist/266-16_kuchynske_zatisi-1994copy.jpg

OBR. 2 – MARIE BLABOLILOVÁ, *VELKÉ ŠTOKRLE*, 1986, VAJEČNÁ TEMPERA A ASAMBLÁŽ 10

BLABOLILOVÁ, Marie. Velké štokrle. *Artlist - databáze současného umění* [online]. Praha: Centrum pro současné umění Praha, 2006 - 2022 [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: https://www.artlist.cz/dila/velke-stokrle-602/

OBR. 3 – VENDULA CHALÁNKOVÁ, INSTALACE *SÉRIE ELEKTROSPOTŘEBIČŮ*, 2011 – 2012, AKRYL NA PLÁTNĚ 11

CHALÁNKOVÁ, Vendula. Instalace série elektrospotřebičů. *Vendula Chalánková* [online]. Brno: Vendula Chalánková, 2022 [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: http://vendulachalankova.cz/wp-content/uploads/2012/05/vendula_chalankova_elektrospotrebice_-instalace.jpg

OBR. 4 – OBÝVACÍ POKOJ NA WEBU VŠEDNOST.CZ 12

Obývák. *Výstava Všednost / MUD Benešov* [online]. Benešov: MUD Benešov, 2021 [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: https://vsednost.cz/obyvak

OBR. 5 – MICHAL PĚCHOUČEK, *DVA PŘÍSTROJE*, 1994, LINORYT 13

PĚCHOUČEK, Michal. Dva přístroje. *Nová díla ve sbírkách Galerie hlavního města Prahy* [online]. Praha: Galerie hlavního města Prahy, 2022 [cit. 2022-03-12]. Dostupné z: http://nova-dila.ghmp.cz/Upload/works/tn-w440-40-dva-pristroje.jpg

OBR. 6 – JOSEF SUDEK, *BEZ NÁZVU (Z CYKLU Z INVALIDOVNY)*, 1922–1927, ČERNOBÍLÁ FOTOGRAFIE 15

SUDEK, Josef. Bez názvu (z cyklu Z Invalidovny). In: *Díla | Moravská galerie v Brně* [online]. Brno: Moravská galerie v Brně [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: https://sbirky.moravska-galerie.cz/images/diela/MG./77/CZE_MG.MG_8521/CZE_MG.MG_8521.jpeg

OBR. 7 – JOSEF SUDEK, *ZÁTIŠÍ PODLE CARAVAGGIA*, 1956, KONTAKTNÍ FOTOGRAFIE 16

SUDEK, Josef. Zátiší podle Caravaggia. In: *Díla | Moravská galerie v Brně* [online]. Brno: Moravská galerie v Brně [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: https://sbirky.moravska-galerie.cz/images/diela/MG./85/CZE_MG.MG_8529/CZE_MG.MG_8529.jpeg

OBR. 8 – JOSEF SUDEK, *BEZ NÁZVU (Z CYKLU LABYRINTY)*, 1967, KONTAKTNÍ FOTOGRAFIE 17

SUDEK, Josef. Bez názvu (z cyklu Labyrinty). In: *Díla | Moravská galerie v Brně* [online]. Brno: Moravská galerie v Brně [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: https://sbirky.moravska-galerie.cz/dielo/CZE:MG.MG_6854

OBR. 9 – MICHAL CIHLÁŘ, *CÁRY II*, 1986, ČTYŘBAREVNÝ LINORYT 20

CIHLÁŘ, Michal. Cáry II. Artlist - databáze současného umění [online]. Praha: Centrum pro současné umění Praha, 2006 - 2022 [cit. 2022-03-22]. Dostupné z: https://www.artlist.cz/uploads/tx_artlist/287-4_cary-ii-19861.jpg

OBR. 10 – MICHAL CIHLÁŘ, *ZÁTIŠÍ S KOČIČÍ KONZERVOU*, 2003, KOLOROVANÝ LINORYT 21

CIHLÁŘ, Michal. Zátiší s kočičí konzervou. Galerie Chrudim | ART GALLERY - Svetlana & Lubos Jelinek [online]. Chrudim: Galerie Art [cit. 2022-03-22].
Dostupné z: https://www.galerieart.cz/files/obrazky/vystavy/vystavy-12447.jpg

OBR. 11 – MICHAL CIHLÁŘ, *TROJICE*, 1983-2004, KONCEPTUÁLNÍ KOLÁŽ (JEDEN ZE 42 ARCHŮ) 22

CIHLÁŘ, Michal. Trojice. *Wikimedia Commons* [online]. San Francisco: Wikimedia Foundation, 2022 [cit. 2022-03-22]. Dostupné z: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/e/e4/19._Michal_Cihl%C3%A1%C5%99%2C_Trojice%2C_1983-2004.jpg/1200px-19._Michal_Cihl%C3%A1%C5%99%2C_Trojice%2C_1983-2004.jpg?20181207233743

OBR. 12 – EXPOZICE VÝSTAVY *ZÁTIŠÍ S HOZENOU RUKAVICÍ* V ZÁPADOČESKÉ GALERII V PLZNI 23
Vlastní fotoarchiv

OBR. 13 – MICHAL CIHLÁŘ, *SPÁČI*, 2008, KOLOROVANÝ LINORYT..... 24
CIHLÁŘ, Michal. Spáči. *Wikimedia Commons* [online]. San Francisco: Wikimedia Foundation, 2022 [cit. 2022-03-22]. Dostupné z: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/f/f9/54._Michal_Cihl%C3%A1%C5%99%2C_Sp%C3%A1%C4%8Di%2C_2008.jpg/1024px-54._Michal_Cihl%C3%A1%C5%99%2C_Sp%C3%A1%C4%8Di%2C_2008.jpg

OBR. 14 – PAVEL PIEKAR, *B. SPRANGER*, LINORYT, 2013 25
PIEKAR, Pavel. B. Spranger. *Hollar: Sdružení českých umělců grafiků Hollar Praha* [online]. Praha: Sdružení českých umělců grafiků Hollar Praha, 2022 [cit. 2022-02-29]. Dostupné z: http://hollar.cz/wp-content/uploads/2015/03/portret-B.Sprangerbar.linoryt-201345x45small.jpg

OBR. 15 – VOJTĚCH KOVÁŘÍK, *HOŘÍCÍ ŽIDLE*, 2020, LINORYT 27
KOVÁŘÍK, Vojtěch. Hořící židle. In: *Nadace Hollar* [online]. Praha: Nadace Hollar, 2022 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: https://nadacehollar.cz/wp-content/uploads/2021/04/Vojtech-Kovarik-Horici-zidle-linoryt.jpg

OBR. 16 – VOJTĚCH KOVÁŘÍK, *NEMOCNICE*, 2006, BAREVNÝ LINORYT..... 28
KOVÁŘÍK, Vojtěch. Nemocnice. In: *Galerie Klatovy Klenová* [online]. Klatovy: Galerie Klatovy, 2021 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: https://www.gkk.cz/uws_images/vystavy/2006/kovarik-vojtech/IMG_6167%20KOrvarik%202%20mal.jpg

OBR. 17 – DAVE LEFNER, *THUNDERBIRD*, 2013, BAREVNÝ LINORYT 29
LEFNER, Dave. Thunderbird. *Skidmore Contemporary Art Gallery* [online]. Santa Monica: Skidmore Contemporary Art, 2022 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: https://cdn11.bigcommerce.com/s-t9m9hu1fi4/images/stencil/1280x1280/products/597/878/dave-lefner-tbird-l__49177.1497209473.jpg?c=2

OBR. 18 – ELINA ADRSHINA, *RABBIT FAMILY. DINNER*, 2021, REDUKOVANÝ LINORYT 32
ADRSHINA, Elina. Rabbit family. Dinner. In: *Elina Artist* [online]. St. Petersburg: Elina Artist, 2022 [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: https://cdn.shopify.com/s/files/1/0552/6608/2996/products/image_c16c8270-e8c9-4590-b113-d09a1600de63_1024x1024@2x.jpg?v=1625502406

OBR. 19 – PRVOTNÍ SKICA, BAREVNÉ FIXY 33
Vlastní fotoarchiv
OBR. 20 – PRÁCE S FOTOGRAFIÍ V PROGRAMU PROCREATE 34
Vlastní fotoarchiv
OBR. 21 - RYTÍ MATRICE 35
Vlastní fotoarchiv
OBR. 22 – TISK V LISU 37
Vlastní fotoarchiv
OBR. 23 – *HODINY*, DIGITÁLNÍ PŘEDLOHA 38
Vlastní fotoarchiv
OBR. 24 – *HODINY*, FINÁLNÍ PODOBA 39
Vlastní fotoarchiv
OBR. 25 – *HRNEČKY*, DIGITÁLNÍ PŘEDLOHA 40
Vlastní fotoarchiv
OBR. 26 – *HRNEČKY*, FINÁLNÍ PODOBA 40
Vlastní fotoarchiv
OBR. 27 – *KONVIČKA*, DIGITÁLNÍ PŘEDLOHA 41
Vlastní fotoarchiv
OBR. 28 – KONVIČKA, FINÁLNÍ PODOBA 41
Vlastní fotoarchiv
OBR. 29 – KRESBA KOMIKSU *DOBRODRUŽSTVÍ CITRÓNKA A LAMPY* (D., 9 LET) .. 43
Vlastní fotoarchiv
OBR. 30 – *MAGNÉZIUM NA LEZECKÉ STĚNĚ* (H., 12 LET) 44
Vlastní fotoarchiv
OBR. 31 - RYTÍ MATRIC 45
Vlastní fotoarchiv

OBR. 32 – TISK A LISOVÁNÍ 46
Vlastní fotoarchiv
OBR. 33 – *HRNEK NA KAKAO*, (N., 7 LET) 46
Vlastní fotoarchiv
OBR. 34 – VŠEDNOST PODLE MARKÉTY (49 LET, TECHNIK) 47
Vlastní fotoarchiv
OBR. 35 – VŠEDNOST PODLE MARTINA (27 LET, PEDAGOG V MŠ) 48
Vlastní fotoarchiv
OBR. 36 – VŠEDNOST PODLE PAVLÍNY (24 LET, STUDENTKA, LEKTORKA) 49
Vlastní fotoarchiv

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Michaela Matoušková
Katedra:	Katedra výtvarné výchovy
Vedoucí práce:	doc. Ondřej Michálek
Rok obhajoby:	2022

Název práce:	Všednost
Název v angličtině:	The Everydayness
Anotace práce:	Diplomová práce se skládá z teoretické, praktické a didaktické části. Teoretická část se věnuje grafickým umělcům pracujícím s tématem všednost, osobnosti, dílu a výstavě Michala Cihláře a dalším současným grafikům věnujícím se technice barevného linorytu. Praktickou část tvoří tři grafické listů vytvořených technikou barevného linorytu na téma všednost. Taktéž popisuje hlavní myšlenku a inspiraci, samotný proces tvorby a vysvětluje důvody zvolených námětů. Didaktická část se věnuje zprostředkování tématu všednosti dětem ve výtvarném kroužku a popisu výtvarné výzvy pro dospělé.
Klíčová slova:	grafika, tisk, linoryt, všednost
Anotace v angličtině:	The diploma thesis consists of three main components: theoretical, practical and didactical. The theoretical part comprises of artists who work with the theme of Everydayness, artist Michal Cihlar, his artwork and the exhibion of his artwork and and representation of the other artists who work with the multicolour linocut technique. Whilst the practical part constitutes three graphic sheets made by multicolour linocut technique on the theme of Everydayness. It describes the main idea and inspiration, the proces of the creation, and explains the reasons of the chosen subjects. The didactical part comprises of the convey of the theme of Everydayness to children in Art School and the description of the art challange for adults.
Klíčová slova v angličtině:	graphics, print, linocut, everydayness
Přílohy vázané v práci:	CD
Rozsah práce:	63 stran
Jazyk práce:	český

PŘÍLOHY

II

III